

Міністерство освіти і науки України

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«21» листопада 2017 р. № 242

На № ____ від _____

Інформація

щодо проведення оздоровчої кампанії влітку 2017 року в системі закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю

На виконання Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» та з метою всебічної підтримки обдарованої молоді, сприяння модернізації змісту науково-дослідницької, пошукової, експериментальної та практичної діяльності учнівської молоді була проведена змістовна робота по організації оздоровлення та відпочинку дітей влітку 2017 року закладами позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю України.

Вінницька область

Всього у Вінницькій обласній станції юних натуралістів було оздоровлено 2038 юннатів, що становить 100 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 175 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 6; дітей-інвалідів – 46; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 70; талановитих та обдарованих дітей – 53.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 32;
- в таборах денного перебування – 110;
- в профільних таборах – 110;
- охоплено екскурсіями, походами – 2038.

Волинська область

Під час літніх канікул 2017 року позашкільні заклади освіти еколого-натуралістичного спрямування Волині створили належні умови для змістовного відпочинку та оздоровлення вихованців. Працювали табори з денним перебуванням, діти побували на екскурсіях та у туристичних походах, відпочивали у Всеукраїнському таборі «Юннат», оздоровлювались у ДП УДЦ «Молода гвардія». Різними формами відпочинку та оздоровлення були охоплені діти з багатодітних, малозабезпечених сімей, талановиті діти.

Змістовно організували відпочинок вихованців закладів освіти області педагоги обласного еколого-натуралістичного центру (директор Остапчук В.А.). Протягом травня-червня були проведені пізнавальні екскурсії, під час яких діти познайомились із мешканцями живого куточка, пройшли екологічною стежкою «Материнка», переглянули фільми екологічної відеотеки, а також відпочивали серед хвойних рослин дендропарку. Всього екскурсіями було охоплено 420 учнів.

Цікава програма відпочинку була підготовлена і для гуртківців Центру. Діти відвідали Гаразденський лісовий селекційно-насінневий центр, де переглянули видові різноманіття рослин основних лісоутворюючих порід, а також допомагали доглядати за молодими саджанцями дуба, сосни. Захоплюючими були екскурсії у ліс, до заплави р. Стир. Тут юннати мали можливість досліджувати видовий склад рослин і тварин різноманітних екологічних груп. Для юних зоологів був організований зоологічний похід до озера Чебені, який передбачав збір та оформлення колекцій комах різних екосистем; зустріч із місцевими рибалками; виявлення наслідків несанкціонованого вилову риби, а також відпочинок на березі озера. Всього в екскурсіях та походах взяло участь 465 вихованців.

Переможці Всеукраїнських конкурсів, акцій, операцій мали змогу відпочити на базі Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія»». Для дітей було підготовлено дві тематичні табірні зміни – форум учнівських трудових об'єднань та юних екологів. Всього у таборі побувало 15 юних дослідників природи Волині.

На базі Ковельської станції юних натуралістів (директор Бобчук В.Т.) з метою організації літнього оздоровлення, змістовного дозвілля, активного відпочинку було організовано роботу табору з денним перебуванням «Юннат».

25 хлопчиків і дівчаток мали змогу гарно відпочити, цікаво, з користю для себе, провести два тижні літніх канікул.

Для дітей колектив вихователів табору організував різноманітні, цікаві, пізнавальні заходи. Зокрема: тематичні екскурсії в природу, конкурсно-розважальні програми, свята, ігри, розваги. Найбільше вихованцям сподобалось бути учасниками екологічних квестів, інтелектуальних змагань, конкурсу-гри «Цілющі скарби Землі», вікторин «Ерудит», «Квіткове лото», рухливих екологічних ігор.

Вже традиційно, після закінчення зміни, діти працювали над випуском стінгазети «Прощавай, мій літній таборі!».

Для вихованців Ківерцівського районного центру еколого- натуралістичної творчості учнівської молоді (директор Стецькович Г.Ф.) у літку було організовано чимало оздоровчих заходів, пізнавальних екскурсій, походів, експедицій під час яких юннати не тільки гарно відпочили та отримали заряд бадьорості для подальшого навчання, але й відкрили для себе багато цікавого та корисного.

У перший день літа юннати закладу відзначали Міжнародний день захисту дітей. Було проведено свято «Живе на планеті веселий народ» з цікавими, іграми, конкурсами, вікторинами, розвагами. Діти, переможці творчих конкурсів, були нагороджені грамотами та подарунками.

З нагоди Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища відбувся екологічний захід «Живи, Земле!», під час якого юннати підвели підсумки природоохоронної роботи за рік. Переможці екологічних акцій та конкурсів були відзначені грамотами, призами; члени еколого- натуралістичного клубу вручили присутнім еколистівки «Здорове довкілля – здорова людина»; представники Школи здоров'я провели майстер-клас з виготовлення смузів. Всі учасники заходу із задоволенням смакували вітамінні коктейлі – смузів, приготовлені з свіжої цілющої зелені, овочів, фруктів.

Цікаву, пізнавальну експедицію з вивчення дендрофлори провели для вихованців Центру працівники Ківерцівського НПП «Цуманська пуща» у лісовому масиві неподалік с. Жабка, де на невеликій площі зростають інтродуковані та інвазійні деревні культури, висаджені понад 30 років тому лісничими- ентузіастами. Діти ознайомились з різноманітністю, біологічними особливостями та екологію деревних рослин унікального лісового насадження. У ході експедиції юні дослідники визначали вік та умови зростання дерева за спилом, підготували фоторепортаж та зібрали колекцію листя дерев для гербарію. Педагоги провели цікаві вікторини, конкурси знанців дендрофлори. Юні екологи розвісили еколистівки щодо недопущення викидання сміття у лісі. Закінчилась експедиція пікніком, іграми у рекреаційній зоні.

У червні, для вихованців пришкольних таборів району, проводились екскурсії у живий куточок, на ділянку лікарських рослин, у дендропарк, народознавчу студію, кабінет екології та охорони природи, організовувались цікаві вікторини, конкурси, змагання, квести.

Літнім оздоровленням і відпочинком було охоплено майже 120 вихованців.

Змістовно проводили відпочинок юннати інших закладів освіти еколого-натуралістичного спрямування області. Діти побували на екскурсіях у Луцькому краєзнавчому музеї, Шацькому національному парку, Зимненському монастирі, вихованці комунального закладу «Міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Луцької міської ради» оздоровлювались у літній школі «Ерудит» на базі дитячого позаміського закладу оздоровлення та відпочинку «Ровесник».

Всього протягом оздоровчого періоду різними формами відпочинку та оздоровлення було охоплено 1357 дітей (900 вихованців обласного еколого-натуралістичного центру, 457- інших позашкільних закладів освіти).

Всього в області було оздоровлено 1357 юннатів, що становить 34,8 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 107 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 2; дітей-інвалідів – 15; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 20; дітей з групи ризику – 0; талановитих та обдарованих дітей – 70.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 52;
- в таборах денного перебування – 25;
- охоплено екскурсіями, походами – 1280.

Дніпропетровська область

Організація літнього відпочинку та оздоровлення дітей, організація їх дозвілля - доволі складний процес. Кожний позашкільний навчальний заклад освіти еколого-натуралістичного напрямку повинен вжити всіх заходів щодо створення умов для повноцінного оздоровлення і відпочинку кожної дитини, з використанням своїх баз. До організації плідного відпочинку та оздоровлення дітей СЮН/ЕНЦ області готувалися дуже ретельно, а саме – складала плани, готували бази закладів, залучали до роботи з дітьми в літній період найкращих керівників гуртків.

Під час літнього відпочинку з дітьми проводились комплексні екологічні експедиції по вивченню природи рідного краю, масові заходи, спрямовані на національно-патріотичне виховання, а також ігри, конкурси, вікторини.

Велика увага приділялась категорії дітей, які потребують особливого піклування – це діти-інваліди, діти-переселенці та діти, позбавленні батьківського піклування.

КЗО “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді”. Обласний еколого-краєзнавчий табір-експедиція “Боривітер” (на території Орільського національного природного парку Дніпропетровської області). З 26 червня по 2 липня 2017 року з метою виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та учнівської молоді шляхом створення умов для їх творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку, оздоровлення та відпочинку, ознайомлення з основними територіями та об’єктами природно-заповідного фонду Дніпропетровської області та залучення їх до практичної природоохоронної та екологічної діяльності по вивченню, збереженню та відновленню довкілля комунальним закладом освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради (далі – КЗО “ОЕНЦДУМ”, директор Педан Ю.Ф.) був проведений обласний дитячий еколого-краєзнавчий табір-експедиція “Боривітер”.

Участь в роботі табору взяли 10 вихованців КЗО “ОЕНЦДУМ”, комунального позашкільного навального закладу “Станція юних натуралістів № 2” Дніпропетровської міської ради та комунального закладу “Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Дніпропетровського району.

Робота табору-експедиції проводилася на території Котовського навчально-реабілітаційного центру Дніпропетровської обласної ради, розташованого в Магдалинівському районі, який є одним з чотирьох базових районів для організації і розбудови майбутнього Орільського національного природного парку (далі – Орільський НПП).

Серед вчених, громадських діячів, поетів і художників, сільських вчителів і краєзнавців, просто небайдужих людей-мешканців Приорілля і Подніпров'я вже давно існувала мрія щодо створення у Приоріллі установи природно-заповідного фонду вищого рангу – національного природного парку як найбільш універсальної і однієї з найбільш ефективних форм організації природоохоронних територій.

Декілька років тому провідними науковцями області на підставі комплексного біоекологічного, еколого-географічного та історико-культурного дослідження ділянки басейну р. Оріль в межах Дніпропетровської області встановлено та оцінено дуже важливе значення природного комплексу для підтримки і відновлення гідрорежиму однієї з найбільших річок степової зони України – р. Оріль, для збереження природних ландшафтів, біорізноманіття, формування національної екомережі, розвитку сталих форм туризму, рекреації та еколого-просвітніх заходів, збереження історико-культурної спадщини з перспективою формування в басейні р. Оріль екологічно збалансованого регіону.

Головним типом екосистем, які потребують охорони в межах НПП, є річка Оріль з різноманітним спектром руслових і берегових екосистем, заплавних озер, лиманів, луків, заплавних й байрачних дібров, борів, березо-осикових гаїв, вільшняків, піщаних, галофільних і чорноземних степів, солонців, трав'янистих боліт, степових і гігрофільних чагарників, сфагно-осокових боліт.

Саме ці унікальні території стали об'єктом вивчення і дослідження учасниками табору-експедиції “Боривітер” під науковим керівництвом одного із засновників Орільського НПП, кандидата біологічних наук, доцента Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара Манюка Вадима Володимировича.

Протягом роботи табору для дітей та керівників були проведені змістовні авто пішохідні екскурсії:

- “Село Котівка та його околиці” (село Котівка, сільський музей, Котовський лиман, лісництво);
- “Лебединка - Государеві лимани - Вовча Яма” (соснова лісосмуга на краю древньої тераси, багата псамофільна степова та лучна флора, Орільська долина, лиман “Лебединка”, лучно - дібровний комплекс біля Государевих Лук, оглядовий майданчик на краю заплавної улоговини “Орільські плавні”, заплавні болота, діброви, протоки, вихід до річки (брід або Вовча яма), вид на Рясський косогір);
- “Ковпаківські музеї - Півень на межі трьох областей - Ковпаківські лимани – Цар - верба” (музей О.Бондаренка-Освієнків, музей О. Нем'ятого - Кропиви, півень над річкою Оріль, цар - верба);
- “Козачий лиман - Урочище Стінка - Нехворощанський кар'єр” (Козачий лиман, урочище Стінка, Тарасова гора, Нехворощанський кар'єр, краєвиди річки Оріль під горою);
- “Шагарівський ліс” (цілюща криниця, бір, вирубки, березові гаї, липові гаї, річка Оріль, Бабине коліно, заплавний ліс);
- “Левенцові кучугури - Братський ліс - Підино озеро – Куций лиман” (старовинне село Степанівка, сосновий бір, левенцеві кучугури, притерасні липові діброви, лісові озера та болота) ;

Кожного дня після проведення екскурсії в дружньому колі відбувалося обговорення її етапів, учасники “Боривітру” працювали з щоденниками спостережень, з гербарними зразками, з визначниками флори та фауни. Справжнім подарунком від наукового керівника табору-експедиції стала можливість для всіх його учасників попрацювати з біноклярним мікроскопом, і більш детально роздивитися зібраний природний матеріал.

Подарунком від Дніпропетровського відділення Українського товариства охорони птахів стала орнітологічна екскурсія “Птахи Котовського лиману”, яку провів відомий орнітолог, фотонатураліст Юрій Володимирович Мухін та Петро Тимофійович Чегорка. В рамках роботи табору-експедиції проведено захоплюючу лекцію про птахів Приорілля, всі бажаючі мали змогу приміряти костюм лісовика, який використовується про фотополюванні.

Організатори роботи табору-експедиції “Боривітер” не оминули увагою і чудові рекреаційні можливості району його проведення. Кожного дня після тривалих пішохідних маршрутів справжнім задоволенням і для дітей, і для дорослих було купання в теплому, як парне молоко, лимані, або в прохолодних чистих прозорих водах швидкоплинної Орілі.

Після проведення табору, у його учасників залишаться фото- та відео звіти та теплі приємні спогади про мальовничий, напрочуд багатий на біологічне та ландшафтне різноманіття Орільський національний природний парк, який попри всі проблеми, ми щиро віримо, обов’язково буде створений і стане ще однією “коштовною перлиною” у складі територій та об’єктів природно-заповідного фонду Степового Подніпров’я.

Навчально-просвітницькі практики для юннатів Дніпропетровщини на науково-навчальному центрі “Присамарський біосферний, біогеоценологічний стаціонар ім. О.Л. Бельгарда” Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара. Відповідно до Програми організації літніх наукових практик та комплексних екологічних експедицій для юннатів Дніпропетровської області “Вивчаємо заповідні території України” на 2012-2017 роки, з метою формування у дітей та учнівської молоді сучасного екологічного мислення та ґрунтовних екологічних знань, залучення їх до науково-дослідницької, експериментальної і практичної діяльності з біології та екології 20 та 22 червня поточного року КЗО “ОЕНЦДУМ” для вихованців позашкільних еколого-натуралістичних закладів освіти області були організовані і проведені науково-просвітницькі практики на базі науково-навчального центру “Присамарський біосферний, біогеоценологічний стаціонар ім. О.Л. Бельгарда”, який розташований на території с. Андріївка Новомосковського району, в центрі унікальної природної території області – Самарського бору.

Практики для юннатів були проведені під керівництвом провідних наукових співробітників ДНУ – Барановського Б.О., Пономаренка О.Л., Котович О.Є., Яковенко В.М. Вони ознайомили учнів з основними типами ландшафтів степової зони України, до якої відноситься і Дніпропетровська область, найпоширенішими видами флори і фауни Степового Придніпров’я.

Для учасників практик були проведені екскурсії:

- до ландшафтного заказника “Комарівщина”, який включає три лісових урочища в межах привододільно-балкових ландшафтів р. Самара, в яких представлені різні варіанти природних байрачних лісів, а також штучні лісові масиви з різноманітним природним складом (ясеневі, пакленові, чернокленово-берестові діброви, біло акацієві насадження) з елементами степових цілинок і ділянками лук;

- на степову цілинку, де знаходяться пробні площі ННЦ “Присамарський біосферний, біогеоценологічний стаціонар ім. О.Л. Бельгарда” з великим видовим різноманіттям вищої судинної флори, яка на території Присамар’я є найбагатшою за кількістю видів. Учні ознайомилися з основними поширеними,

ландшафтоутворюючими видами степової флори: шавлією дібровою, молочаєм степовим, шандрою ранньою, лядвенцем рогатим, в'язелем строкатим, люцерною романською, вишнею степовою тощо;

- в байрачний ліс з великим біологічним різноманіттям деревно-чагарникових рослин, які є домінуючими породами у Присамар'ї.

Наприкінці практики для учнів та керівників була проведена змістовна оглядова екскурсія по території та приміщенням Присамарського біосферного, біогеоценологічного стаціонару, який був побудований в 90-роках минулого століття зусиллями педагогів та студентів з метою проведення комплексної експедиції Дніпропетровського університету (КЕДУ). На базі стаціонару впродовж всіх років існування проводиться експедиційна діяльність та польові практики для студентів природничих факультетів ДНУ.

Від комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” науковим працівникам ДНУ були вручені примірники плакатної продукції закладу, присвячені життєвому шляху та науковим працям видатного вченого, степознавця, засновника стаціонару, який сьогодні носить його ім'я, Олександра Люціановича Бельгарда, та видовому різноманіттю флори та фауни Присамар'я.

Дитяча комплексна еколого - краєзнавча експедиція та нарада - навчання для педагогічних працівників навчальних закладів області в межах реалізації обласної програми “Вивчаємо заповідні території України” на базі Канівського природного заповідника (Черкаська область). З метою формування у дітей та учнівської молоді екологічного мислення та ґрунтовних екологічних знань, почуття національної гідності та патріотизму, розвитку співпраці з провідними установами природно-заповідного фонду України, використання елементів музейної педагогіки у навчально-виховному процесі позашкільних закладів освіти Дніпропетровської області з 15 по 19 травня 2017 року КЗО “ОЕНЦДУМ” була проведена обласна комплексна дитяча еколого - краєзнавча експедиція та нарада - навчання для педагогічних працівників області на базі Канівського природного заповідника (Черкаська область). В експедиції взяли участь 36 вихованців (переможці обласних, всеукраїнських профільних масових заходів, учні обласної Природничої школи учнівської молоді, активні учасники природоохоронних заходів, юннатівського самоврядування).

Літня практика на базі КЗО “ОЕНЦДУМ”. З 01 по 21 червня 2017 року в КЗО “ОЕНЦДУМ” проходила літня навчально-трудова практика, в якій брали участь 60 юннатів гуртків закладу, учнів комунального закладу освіти “Середня загальноосвітня школа №76” Дніпровської міської ради.

В ході практики керівниками гуртків були проведені майстер – класи, конкурси, вікторини, малюнки на асфальті та екологічні ігри. Юні фото натуралісти набували практичних навичок із фотозйомки пейзажів, тварин, рослин на території Центру.

Упродовж всього періоду літньої практики працював відеолекторій “Екологія XXI століття”. Діти мали змогу передивитися фільми про природу, дізнатися цікаві відомості про життя тварин.

Літній період – це час проведення активної дослідницької діяльності. Велику увагу керівниками гуртків було присвячено проведенню дослідів з рослинами відкритого та закритого ґрунту.

Дітям дуже сподобався змістовний відпочинок, який дав змогу не тільки збагатити знання дітей з біології та екології, набутти практичних навичок роботи на землі, в оранжереї, опанувати правила догляду за тваринами зоологічному куточку, але й відпочити в чудовому куточку природи, який створений та виплеканий дбайливими руками юннатів та дорослих.

Під час проведення літньої практики на базі Центру було проведено багато навчальних екскурсій з школярами та студентами м. Дніпро, наприклад: СЗШ №126, НВК №130, СЗШ №106, СЗШ №26.

Всього у літній навчально-трудої практиці, навчальних екскурсіях на базі комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” взяли участь майже 300 дітей.

Участь у Всеукраїнському таборі оздоровлення та відпочинку “Юннат”. В період з 12.06 по 15.06.2017 року на базі НЕНЦ в м. Київ відбувався збір лідерів Всеукраїнської дитячої спілки «Дитячий екологічний парламент». Для участі від Дніпропетровської області була відправлена команда з 5 учнів м. Кривого Рогу, вихованців гуртків КПНЗ «СЮН Покровського району» та КПНЗ «СЮН Тернівського району» на чолі з керівником команди Домшиною К.М.

Юні парламентарі разом вирішували організаційні питання роботи ДЕП: висували свої пропозиції щодо ескізу емблеми ДЕП, склали звернення до Верховної ради України, презентували природоохоронну діяльність юннатів Дніпропетровській області. Усі учасники зборів були нагороджені грамотами НЕНЦ.

З 19 по 22 червня 2017 року в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді (далі - НЕНЦ) м. Києва відбувся Всеукраїнський зліт юних дослідників-природознавців. У заході взяли активну участь понад п'ять десятків юних природолюбів з усіх куточків України. Організатором роботи від області був комунальний заклад освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради (директор Педан Ю.Ф.). Дніпропетровську область представила команда в складі: Новицької Діани, учениці 10 класу районного комунального закладу освіти “Володимирівська середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів” Межівського району; Кузьміна Данила, учня 10 класу Криворізької спеціалізованої І-ІІІ ступенів школи № 71 Криворізької міськради, вихованця комунального позашкільного навчального закладу “Станція юних натуралістів” Покровського району м. Кривого Рогу; Фісун Анастасії, учениці 10 класу комунального закладу “Семенівська середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів” Криничанського району. Керівник делегації - Янченко Тетяна Володимирівна, вчитель біології районного комунального закладу освіти “Володимирівська середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів” Межівського району.

Оздоровлення юннатів пільгових категорій на базі дитячого оздоровчого закладу “Мрія” м. Бердянськ. З 09 по 29 серпня 2017 року КЗО “ОЕНЦДУМ” було проведено літнє оздоровлення дітей пільгових категорій позашкільних еколого-натуралістичних навчальних закладів Дніпропетровської області на базі дитячого оздоровчого закладу “Мрія”.

ДЗО “Мрія” розташований на північному узбережжі Азовського моря в мальовничому куточку м. Бердянськ Запорізької області. Протягом 21 дня оздоровлено 19 дітей з позашкільних закладів освіти Дніпропетровської області м. Дніпро, Кривого Рогу, Павлограду, Марганцю, Кам'янського, а також Верхньодніпровського та Криничанського районів.

В таборі щодня проводилась насичена програма, яка включала в себе оздоровчі процедури, купання у басейні, спортивні заняття, гурткова робота, конкурси та багато інших заходів.

Діти повернулись з незабутніми враженнями від теплового лагідного моря, чистого морського повітря, веселих ігор, спортивних змагань та оригінальних конкурсів.

КПНЗ “Станція юних натуралістів Покровського району” Криворізької міської ради. З 1 червня по 30 червня на базі КПНЗ “СЮН Покровського району” КМР працювала міська літня біологічна школа за відділеннями: зоологічне, еколого-ботанічне, гідрологічне, ландшафтного дизайну, квітництва та овочівництва.

Робота міської літньої біологічної школи у 2016-2017 н.р. була спрямована на проведення комплексних моніторингових досліджень природних та урбанізованих екосистем промислового міста, роботи в лабораторіях Криворізького державного педагогічного університету. Багато часу керівники відділень проводили в експедиційній діяльності по Покровському району м. Кривого Рогу. Також протягом червня-липня проходив польовий практикум, як на базі КПНЗ “СЮН Покровського району” КМР, так і Криворізького ботанічного саду НАН України. Активно працювали екскурсійні майданчики парків та скверів Покровського району, які відвідували школярі міста.

В роботі відділення “Моніторинг біорізноманіття урбанізованих та природних екосистем за напрямком гідрологічного відділу” значна частина навчального часу була приділена практичним заняттям загального та індивідуального характеру, проведенню досліджень, експедицій, виготовленню наочного матеріалу та знарядь для збору макробетоса. Крім того заняття передбачали проведення дослідницької роботи по вивченню якості води з використанням рослинних об’єктів (визначення якості води на основі порівняння реакцій рослин, їхніх зовнішніх проявів на воду з різних джерел). Під час занять в міській літній біологічній школі учні ознайомились з основними поняттями організації моніторингу водних об’єктів, програмою спостережень, методами та термінами відбору проб води, проведенням гідробіологічних спостережень за якістю води та донними відкладеннями, програмою спостережень за фізико-хімічними показниками якості води. Вихованці гуртка “Юні акваріумісти” активно приймають участь у проведенні Всеукраїнського конкурсу “До чистих джерел”.

Робота у рамках конкурсу проводилася за такими напрямками:

1. Організація моніторингу відкритих водних об’єктів Покровського району;
2. Пошук, дослідження, відновлення та впорядкування джерел;
3. Проведення паспортизації існуючих джерел;
4. Проведення лабораторних, практичних та науково-дослідницьких робіт в рамках гідромоніторингу;
5. Проведення гідрохімічного, гідробіологічного аналізу джерельної води;
6. Просвітницько - агітаційна та практичну роботу в рамках акції ;
7. Підведення підсумків роботи та науково-дослідницьких робіт.

Робота відділення “Квітникарство” проводилася з метою:

- ознайомити дітей з принципами і правилами організації дослідницької діяльності;
- сформулювати поняття про науково-дослідницьку діяльність та її основні етапи;
- сформулювати навички з визначення теми і проблеми дослідження, формулювання мети, завдань дослідження;
- ознайомити з основними методами дослідження;
- розвивати вміння планувати й організувати свою науково-дослідницьку діяльність;
- ознайомити з основними принципами роботи з науковою літературою;
- ознайомити з правилами оформлення та представлення роботи.

Відділення “Моніторинг біорізноманіття урбанізованих та природних екосистем за напрямком овочевого відділу” працювало з метою оцінки зміни екологічного стану оброблюваних земель, залежно від антропогенного впливу.

Основний зміст цих занять роботи відділення:

- організація виконання моніторингу ґрунтів орного угіддя навчально – дослідної земельної ділянки станції;
- біомоніторинг ґрунтів орного угіддя і його специфіка;
- вплив якості ґрунтів на розвиток овочевих культур;
- вплив органічних, мінеральних добрив на ріст, розвиток та врожайність овочевих культур;

- стан ґрунтів та заходи з відтворення їх родючості;
- вивчення і оволодіння нескладними методами польових досліджень.

Комунальний заклад “Дитячий екологічний центр” Кам’янської міської ради. Літнє оздоровлення розпочалося з масового заходу - екологічної гри-подорожі “Веселковий світ дитинства”, присвяченого Міжнародному Дню захисту дітей. На святі були присутні вихованці гуртків творчих об’єднань центру та шкільного табору при НВК № 26 (56 чол.), вихователі, педагоги центру. Діти приймали участь у веселих конкурсах, вікторинах, рухливих іграх. Наприкінці свята всі об’єдналися для виконання екологічного флеш-мобу “Крок до зірок”.

До Всесвітнього дня охорони природного середовища в закладі були організовані виставки кращих творчих робіт вихованців “Зоологічна галерея”

З 01.06.2017 по 29.07.2017 для вихованців закладів відпочинку з денним перебуванням на базах установ освіти міста в Дитячому екологічному центрі працювала екологічна програма “Наш дім – планета Земля!”.

В програму входили оглядові та тематичні екскурсії по залах Міжшкільного екологічного музею, подорож екологічною стежиною центру, ознайомлення з колекціями лікарських, водно-болотних і квітково-декоративних рослин, видовим складом дендрарію НДЗД.

Особливу увагу дітей завжди привертала куточка живої природи ДЕЦ – шиншили, дегу, піщанки, папуги, амадіни, ахатини, червоновухі черепахи тощо. Серед акваріумних риб особливий інтерес викликали великі піленгаси, плекостомуси та астронотуси.

В залі Міжшкільного екологічного музею, експозиція якого розповідає про традиції та побут українського народу, працювала майстерня “До джерел народних мистецтв”, в якій діти навчалися виготовляти найпростіші іграшки та обереги – кукли-кувадки, мартинічки, птахи щастя, мотанки-берегині.

В рамках екологічної програми працював відеозал “Капітошка”, педагогічними працівниками ДЕЦ проводилися ігрові розваги на свіжому повітрі, екологічні квести “Люби, знай, оберігай свій рідний край”, “Шукаємо ліки у природі”, “У пошуках скарбу”.

Протягом червня-липня 2017 року в закладі були проведені екскурсії та експедиції «Вивчаємо природу рідного краю» в межах околиць міста, в яких прийняли участь 53 вихованці центру.

Теми екскурсій в природу відповідали тематиці та завданням природоохоронних акцій та конкурсів, таких як “Вчимося заповідувати”, “Балки Придніпров’я очима дітей”, “До чистих джерел”, “Ліси для нащадків”, “Лелека”, “Птах року”.

КЗО «Магдалинівська районна станція юних натуралістів». В період літньої оздоровчої компанії працівники СЮН приймали активну участь в роботі пришкільних оздоровчих закладів.

Для заохочення діяльності учнів більше уваги приділялося виготовленню виробів з природного та підручного матеріалу. Екскурсії мали не тільки пізнавальний, але і дослідний характер, проводилися спостереження за рослинами та тваринами – синоптиками, що допомагають передбачати зміни в погоді, так як цей період відзначався не стабільною погодою.

Заняття проводилися на основі поділу загону: частина займалися практичними роботами (виготовлення виробів, композицій і т.д.) , інша підгрупа виходила на екскурсії, проводилися інтелект-шоу, конкурси та міні-змагання.

Кращі юннати району разом із кращими туристами відправилися в похід по р. Оріль. Кращі юннати Шевської ЗОШ відвідали Чернечанський ліс з ночівкою, купанням, та веселими конкурсами.

Особлива увага на заняттях приділялась вихованню у дітей національної свідомості, почуття патріотизму, відродженню національних обрядів, звичаїв та традицій.

Личківські юннати провели в школі змагання козачат, вони щороку запрошують до себе в гості козацький гурт “Театр” і до лав “Личківських козачат” приєднуються нові члени, посвяту в які і проводять гості. Спочатку юні претенденти проходять ряд естафет та конкурсів, як фізичного так і інтелектуального характеру, адже козаки завжди були славні не тільки силою, але і мудрістю, вигадками, дотепністю.

Ряд екскурсій проведено і працівниками районного краєзнавчого музею для учнів сіл району. В музеї поновлено багато експозицій, є там і виставка робіт юних натуралістів Магдалинівської РСЮН.

Цікавими і змістовними були і екскурсії до картоплесховища та цеху по переробці картоплі агрофірми “Агро-Овен”. Багато екскурсій було проведено на поля району, в механізовані майстерні та механізовані двори.

Міський еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді виконкому Марганецької міської ради. Згідно плану оздоровлення дітей влітку 2017 року було проведено багато цікавих заходів.

Вже традиційним стало святкування 1 червня в Міському еколого-натуралістичному центрі дітей та учнівської молоді. На святі були присутні діти мікрорайону, учні гуманітарної гімназії та ЗОШ № 3 у кількості 85 учасників.

Вихованцями ЕНЦ була проведена цікава розважальна програма, під час якої діти мали можливість проявити свої таланти – співали українські пісні, танцювали, змагались у спритності. Діти та дорослі із великим задоволенням поспілкувались із свійськими тваринками живого куточку ЕНЦ – декоративними кроликами, хом’ячками, червоновухими черепашками, шин шилами, білочками. Були проведені майстер-класи “Літні квіточки” та “Сонечко”. Найулюбленіша рухлива дитяча гра “Веселі старти” об’єднала дітей у дружні команди.

Був проведений конкурс малюнків на асфальті “Мое літечко”.

Всі діти долучились до конкурсно-розважальної програми, кожна дитина отримала пам’ятний сувенір!

КЗ “Нікопольський міський еколого-натуралістичний центр”. Оздоровчий період на базі КЗ “Нікопольський міський еколого-натуралістичний центр” працювала літня школа для обдарованих дітей “Степ”. Метою роботи школи є розвиток соціально-психологічних компетентностей учасників, створення середовища для покращення отриманих практичних і теоретичних знань у позашкільній освіті; сприяння саморозвитку, самовихованню, самовдосконаленню особистості, організоване дозвілля та психологічне розвантаження учнів.

Робота у літній школі проводилася за програмами, розробленими викладачами, у формі загальних занять, інтелектуальних та тренувальних змагань, екологічних ігор, екскурсійно-туристичних походів.

Під час роботи школи відбувся одноденний похід по вивченню флори та фауни долини річки Кам’янка поблизу села Шолохове. У поході взяли участь 22 юннати, які відвідували літню школу.

Мета походу: збір фауністичного та флористичного матеріалу для порівняльного аналізу стану біоценозу долини річки Кам’янка. Під час походу була проведена екологічна гра-квест “Юні слідопити”. Діти отримали завдання розшукати у степу захований приз. Для виконання завдання потрібно було задіяти знання та навички, які юннати отримували на протязі навчального року на заняттях гуртків.

Ефективність еколого-краєзнавчих походів очевидна. Такі заходи наближають навчання до життя, реальної дійсності, допомагають формувати особистість цікаву та неординарну.

КПНЗ “Станція юних натуралістів” м. Павлограда. В літній період робота Павлоградської СЮН велася згідно плану. Всього було оздоровлено 222 вихованця. Юннати вивчали лікарські та отруйні рослини, рослини-радіопротектори в парку 1-го Травня, прибережної зони ріки Вовча, дендропарку СЮН, Павлоградському лісгоспі, Вербському, Олексіївському та Булахівському лісах, на навчально-дослідних ділянках та квітниках, проводили спостереження за тваринним світом нашого краю.

Робота з вихованцями гуртків велася по трьох напрямках:

1. Екологічна та природоохоронна робота.
2. Робота на навчально-дослідних ділянках та квітниках.
3. Догляд та спостереження за мешканцями зоокомплексу, живого куточку, аквакомплексу, куточку терраріуміста.

З 07 по 09 червня 2017 року юннати СЮН взяли участь у V Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі команд юних зоологів у м. Ужгород, де посіли III місце у фотовиставці “Тваринний світ України” і III місце у конкурсі презентацій за високий рівень проведення досліджень по вивченню фауни рідного краю. Під час збору юннати отримали багато цікавої і корисної інформації та практичний досвід з вивчення орнітофауни, ентомології, лісової фауни.

В межах акції “До чистих джерел” юннати та педагоги провели експедиції з вивчення екологічного стану р. Вовча та Самара. Юннати вивчали комах, птахів, прибережну рослинність, збирали гербарії лікарських та отруйних рослин. Проведено цикл трудових десантів по очищенню прибережних територій від сміття та агітаційну роботу серед відпочиваючих жителів міста на центральному пляжі.

В рамках акції “Птах року” юннати гуртків проводили спостереження в Булахівському та Кочерезькому лісі з метою виявлення канюка звичайного. Склали щоденники спостережень.

На навчально-дослідних ділянках та квітниках проводилася значна робота. Навчально-дослідна ділянка СЮН площею 300 м². На ділянці розбито відділи:

- Зерновий (висаджено жито, ячмінь, кукурудзу, просо)
- Овочевий (патисони, гарбузи, кабачки, огірки, томати, картопля)
- Відділ лікарських рослин (шавлія лікарська, м'ята лікарська, меліса, календула, ехінацея, ромашка, калина, чорноплідна горобина)
- Відділ кормових рослин (еспарцет, люцерна посівна, топінамбур)

Ділянка – це кормова база для мешканців живого куточка.

Юні квітникарі працювали на квітниках в рамках трудової акції “Парад квітів”, “Юннатівський зеленбуд”. Розбито клумбу у вигляді державного прапора, розбито клумби поряд з еко-класом, проведено реконструкцію клумби (оформлення декоративним елементом – млин з декоративної дошки) та продовжено реконструкцію центральної клумби з фонтаном.

З задоволенням працювали юннати в зоокомплексі та живому куточку. Доглядали за хом'яками, морськими свинками, шиншильцями, кроликами, навчалися правильно їх годувати, складати раціони харчування, спостерігали за їх смаковими вподобаннями та оформили щоденники спостережень.

Також цікаво проходила робота в аквакомплексі та куточку терраріуміста. Юннати оволоділи навичками визначення видової приналежності риб, ознайомилися з пристосувальними особливостями риб до умов зовнішнього середовища, навчилися розраховувати необхідну кількість риб в залежності від величини та типу акваріуму, познайомилися з сумісністю риб та доцільністю їх утримання в одному акваріумі. Спостерігали за поведінкою хамелеонів, агам, павука-птахоїда, ігуани, равликів-ахатинів, вужів, особливостями їх живлення, харчових вподобань та вели щоденники спостережень.

Згідно плану була проведена велика робота з дітьми пришкільних таборів з денним перебуванням.

Робота з вихованцями ставила за мету виховання любові та бережливого ставлення до природи рідного краю, тваринного і рослинного світу планети. З метою оздоровлення та відпочинку дітей заняття проводилися на природі, в зелених класах на подвір'ї СЮН та на навчально-дослідній ділянці.

Також проводились екскурсії для районних шкіл, дитячого садка та родин з дітьми: ДНЗ № 31, середня школа с. Н. Дача, Вербківська середня школа, середня школа с. В'язівок, Межиріцька середня школа, середня школа с. Привовчанське (всього 295 учасників). Учням дуже сподобалася екскурсійна програма, вони дізналися багато цікавинок про життя екзотичних тварин та представників флори і фауни нашого краю, залишилось багато яскравих вражень, про що є записи в книзі відгуків СЮН.

Комунальний позашкільний навчальний заклад “Станція юних натуралістів Тернівського району” Криворізької міської ради. В червні-липні 2017 року на базі всіх навчальних закладів працювали літні табори денного перебування. Більшість вихованців гуртків СЮН відпочивали у цих таборах. У таборі “Сонячний” для дітей пільгових категорій відпочивало 9 дітей – вихованців гуртків СЮН.

Педагоги закладу проводили тематичні та масові заходи з дітьми на базі СЮН. Найбільш цікавими були наступні заходи: еко-квест, присвячений Дню довкілля, майстер-класи з виготовлення сувенірів з паперу, екскурсія до парку “Веселі Терни”.

На базі СЮН працювали гуртки за літнім режимом роботи, керівники гуртків проводили екскурсії по СЮН для відвідувачів.

За окремим планом на базі СЮН працював літній профільний загін учнів 5 класу Тернівського ліцею. Учні знайомились з основами дослідницької діяльності на земельних ділянках СЮН, в природних умовах. Діти доглядали тварин живого куточка, брали участь в різноманітних заходах. Окремі групи з 10-12 дітей займалися на гуртках та брали участь в тематичних заходах. Всього заходами на СЮН було охоплено 126 дітей.

За період з червня по липень в закладі побувало з екскурсіями та на заняттях гуртків 537 дітей.

КПНЗ “Станція юних натуралістів” Дніпровської міської ради

На виконання Законів України “Про оздоровлення та відпочинок дітей”, “Про охорону дитинства”, річного плану роботи КПНЗ “СЮН” ДМР, закладом на літній період було укладено угоди про співпрацю з дитячими таборами денного перебування на базах КЗО “СЗШ № 123” ДМР “Капітошка” та КЗО “СЗШ № 105” ДМР “Веселка”, з метою оздоровлення та відпочинку дітей, проведення з учасниками таборів гурткових занять та сумісних виховних заходів. Для гуртківців закладу, учасників пришкольніх оздоровчих таборів було організовано та проведено низку екологічних та природоохоронних заходів таких, як змагання, експедиції, конкурси:

- До Всесвітнього Дня захисту навколишнього середовища;
- день здоров'я “Рецепти здоров'я”;
- ігрову конкурсну програму “Чим пахне літо? Трави і легенди. Подорож у країну Травинію”;
- усний журнал “Про все на світі”;
- інтелектуальну гру “Майданчик див”;
- турнір ерудитів “Чи знаєш ти...?”;
- екологічні ігри на свіжому повітрі «Граємо на природі».

В липні 2017 року для гуртківців закладу було організовано проведення польової дослідницької практики “Стежками Таромського”:

- екскурсії до балок з метою заготівлі надземних частин лікарських рослин “Готуємо матеріал для фіто чайних церемоній” (гурток “Юні знавці лікарських рослин”);

- робота в теплиці – пересадка та висадка нових рослин (за планом роботи в теплиці);
- дослідження місцевих акваторій “Вивчення складу флори місцевих водойм” (гурток “Юні охоронці природи”);
- екскурсія з вивчення видового складу рослин ж/м “Таромське” “Рослини нашого краю” (гурток “Юні охоронці природи”);
- збір та переробка фруктів плодового саду СЮН для виготовлення сухофруктів “Вітамінний компот” (гуртківці закладу).

В рамках Концепції національно – патріотичного виховання дітей та молоді для гуртківців закладу та учасників пришкольних оздоровчих таборів на базі КПНЗ “Станція юних натуралістів” ДМР до Всесвітнього Дня захисту дітей було проведено свято “Щаслива країна дитинства”

(наказ від 22.05.2017р. № 28). Для учасників заходу були проведені:

- конкурс – гра “Фантастична подорож”;
- вікторина на екологічну тематику “Як чудово жити на планеті Земля...”;
- конкурс малюнка на асфальті “Алея дитячих фантазій”;
- бібліотечний екскурс “екологічна подорож книжками”;
- пісенний конкурс “Разом весело іти...”;
- спортивна естафета “Олімпійські зірки”.

Педагогічний та технічний колектив, гуртківці закладу взяли участь у мітингу до Дня скорботи і вшанування пам’яті жертв війни в Україні.

Педагогічним колективом було організовано та проведено:

- майстер – класи за напрямками: “Соломо плетіння”, “Виготовлення штучних квітів”;
- роботу виставки кращих робіт гуртківців з соломо плетіння.

До Дня Конституції України на базі КПНЗ “Станція юних натуралістів” ДМР було організовано та проведено для гуртківців закладу та учасників пришкольнього оздоровчого табору “Капітошка” :

- патріотичну годину “Духовні скарбниці твої, Україно”;
- тематичну полицку “Основний закон держави”.

КЗ “Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді” Дніпровського району. Під час проведення літнього відпочинку дітей педагогічними працівниками закладу використовувалися різноманітні форми роботи, спрямовані на виховання у них національної свідомості, почуття патріотизму.

У літній виробничій практиці на базі Центру взяли участь 145 учнів Горянівської СЗШ та Обухівських ЗОШ№1 та ЗОШ№2. Діти допомагали дорослим доглядати за посівами овочевої та зернової сівозмін, поралися в лісорозсаднику, підгодовували тваринку у живому куточку та акваріумі.

На початку червня відбулася поїздка вихованців гуртків «Юні любителі природи середнього шкільного віку», та «Юні фермери» (учнів КЗ Чумаківська СЗШ) у кількості 60 чоловік до м. Запоріжжя (острів Хортиця) для відпочинку та проведення екскурсій з метою ознайомлення юннатів з культурними, історико-архітектурними, природними пам’ятками, вивчення культури і побуту мешканців цього регіону України, поглиблення знань з географії, історії, української літератури, українознавства, виховання патріотизму.

Юні науковці активно навчалися, спілкувалися та відпочивали у літніх профільних школах Дніпропетровського відділення Малої академії наук України, які цього року проходили у оздоровчому закладі м. Бердянськ. Від району брала участь призер обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів членів МАН Шевченко Вікторія, учениця 10 класу КЗ "Олександрівська ЗОШ" Разом зі своїми ровесниками-одномумцями та чудовими викладачами юні

екологи, біологи, активно використовували можливість для підготовки до науково-дослідницької та пошукової діяльності та здійснення наукових розвідок.

Навчальна програма цієї профільної школи була дуже насичена: учням запропонували участь у наукових дискусіях, круглих столах, але з найбільшим задоволенням діти чекали участі у навчально-дослідницькій експедиції до Бердянського водосховища, а також відвідування золоторудних та залізорудних родовищ. До того ж під час навчальної екскурсії МАНівцям запропонували вивчення особливостей структури Бердянської коси.

Проілюструвати теоретичний курс та закріпити знання учнів в галузі ботаніки, надати учням елементарні навички дослідницької роботи в природі – саме такі завдання стояли перед викладачами літньої профільної школи еколого-біологічного напрямку. Учні зібрали гербарії по встановленню родини рослин, гербарії по встановленню екологічних груп рослин, ознайомилися з видовим різноманіттям та морфолого-біологічною характеристикою рослин за родинами. А також для них були проведені безліч цікавих практичних та теоретичних занять, які допоможуть юним науковцям краще пізнати навколишній світ.

У літньому профільному таборі вихованцям не довелося нудьгувати, окрім купання в ніжному та теплому морі, загорання під лагідним сонцем, на них ще чекали щоденні розважально-пізнавальні, конкурсні та екскурсійні програми. Спортивні баталії розігрувалися не лише на спортмайданчиках, а й на морському узбережжі. Сучасна звукова апаратура, прекрасні світові ефекти дали можливість занурити МАНівців в вирій вечірніх дискотек та музичних програм.

У ХІ Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі команд юних екологів, який відбувся в м. Тернополі 7-9 червня 2017 року, за темою «Моделювання екологічної ситуації в навколишньому середовищі та прогнозування її змін», взяли участь 15 команд юних екологів з різних регіонів України. Дніпропетровщину представляли юннати Дніпровського району Готвянська Карина, учениця 10 класу КЗ Обухівська ЗОШ І-ІІІ ступенів та Крутоус Антон, учень 10 класу КЗ Горяннівська ЗОШ І-ІІІ ступенів.

За результатами роботи журі делегація Дніпропетровської області була нагороджена грамотою за ІІІ місце у номінації «Презентації дослідницьких робіт з екології «Екологічна ситуація вашого місця проживання: проблеми та шляхи їх вирішення».

З 19 по 23 червня на базі Природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» відбулась освітньо-дослідна експедиція для слухачів Малої академії наук, учасників гуртків з екології та біології КЗ ЦЕНТУМ. Діти мали можливість ознайомитись з ландшафтами заповідника, його рослинним та тваринним світом. Під час експедиції науковими співробітниками заповідника було прочитано відповідні лекції на природі та проведено тематичні екскурсії.

Стало традицією на території Центру спільно з волонтерами проводити екопікніки для дітей, членів родин вимушених переселенців та дітей, чий батьки брали участь у антитерористичній операції. Діти та їх матусі, а також волонтери (всього близько 50 осіб) чудово провели час в нашому закладі. Програма, як завжди, була насиченою і дуже цікавою: катання на конях кінного клубу «Срібна підкова» (керівник клубу Анжела Науменко), сеанси апітерапії – сон на вуликах, відвідування місцевого зоокуточку, психологічне коло та спілкування з психологом (Валентина Проніна) й просто рухливі ігри на свіжому повітрі на прекрасному зеленому подвір'ї.

Родзинкою програми стали майстер класи по валянню з вовни та виготовленню ляльок-мотанок, які провели керівники гуртків Центру еколого-натуралістичної творчості Дем'янова Оксана Вікторівна та Алексеєва Ірина Миколаївна.

Працівники Центру гостинно зустрічали дітей з шкільних оздоровчих таборів району та міста. Для дітей проводилися різноманітні пізнавально-розважальні заходи,

екскурсії, вікторини, конкурси, естафети, ігрові програми, де кожен учень мав змогу показати свої розумові, артистичні, спортивні здібності.

А ще літо – напружена пора для учнів-слухачів малої академії наук та обласної природничої школи. Це час, коли на практиці необхідно використати теоретичні знання, які юні дослідники здобули на лекціях у період сесій та самостійної роботи з літературою та науковими керівниками, засвоїти методики досліджень, провести наукове дослідження та оформити науково-дослідницьку роботу, з якою протягом учбового року вони будуть підкоряти перші сходинки в науці, в самозатвердженні, в саморозвитку.

Всього в області було оздоровлено 3441 юннат, що становить 55 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 785 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 37; дітей, позбавлених батьківського піклування – 44; дітей-інвалідів – 14; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 354; дітей з групи ризику – 48; талановитих та обдарованих дітей – 288.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 115;
- в таборах денного перебування – 1293;
- в профільних таборах – 194;
- в таборах праці і відпочинку - 1;
- охоплено екскурсіями, походами - 1838.

Донецька область

З метою реалізації основних положень Закону України „Про оздоровлення та відпочинок дітей“ і виконуючи регіональні плани роботи в літній період, педагоги Донецької області провели різноманітні заходи щодо організації літнього оздоровлення та відпочинку дітей. Діяльність позашкільних еколого-натуралістичних закладів у літній період також була спрямована на організацію змістовного різноманітного відпочинку з метою оздоровлення гуртківців, закріплення і розширення запасу набутих упродовж навчального року знань. Педагогічні колективи закладів освіти внесли свій вклад в організацію і проведення пришкільних та профільних екологічних таборів, навчальних практик, екологічних експедицій, пізнавальних екскурсій, практичних та масових природоохоронних заходів. Також протягом літа працювали гуртки. як на базі еколого-натуралістичних позашкільних закладів, так і на базі пришкільних таборів.

Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 06.02.2017р. № 118 «Про затвердження програмних заходів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища на 2017 рік» та на підставі наказу департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації від 29.03.2017р. № 161 «Про проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього середовища на тему: «Екологічними стежками рідної України», педагоги Донецького обласного еколого-натуралістичного центру провели велику роботу з організації та проведення масових екскурсій та подорожей в мальовничі та заповідні місця України. Метою подорожей було : виховання в учнівській молоді відповідальності за стан оточуючого середовища та його майбутнє, формування екологічної культури, виховання патріотизму, поваги до народних звичаїв, традицій та культурних цінностей мешканців всіх регіонів України, ознайомлення з національними та регіональними ландшафтними природними парками України. Ці екскурсії були організовані, перш за все, для вихованців еколого-натуралістичних позашкільних закладів, Центрів позашкільної роботи, учнів загальноосвітніх закладів області, які стали активними учасниками та переможцями обласних і Всеукраїнських заходів еколого-натуралістичного спрямування.

безкоштовні для дітей. Всього в період проведення цього заходу було охоплено 1200 дітей, серед них 840 вихованців позашкільних закладів, 360 учнів загальноосвітніх закладів.

Взагалі, за період червня-вересня області було оздоровлено **2815** вихованців СЮН(ЕНЦ) та гуртківців загальноосвітніх навчальних закладів, що складає **71,58 %** від загальної кількості дітей.

Заходи з літнього оздоровлення вихованців Донецького обласного еколого-натуралістичного центру (ДОЕНЦ). Основною метою виховної роботи Донецького еколого-натуралістичного центру в літній період 2017 року було: забезпечення необхідних умов для змістовного відпочинку та організації оздоровлення дітей і підлітків.

В межах заходів щодо пропаганди здорового способу життя, в рамках дослідницької подорожі «Екологічний потяг» з охорони навколишнього середовища та Програми «Екологічними стежками рідної України» та інших заходів у літній період було оздоровлено **523** гуртківців ДОЕНЦ, що складає **53,54%** від загальної кількості дітей

У **Західному окрузі ДОЕНЦ** позашкільної екологічної освіти з 285 вихованців Донецького обласного еколого-натуралістичного центру було оздоровлено у 2017 році 168 дітей, що становить 59 % від загальної кількості. Серед них дітей соціально незахищених категорій:

- Дітей-інвалідів – 3;
- Дітей, позбавлених батьківського піклування – 2;
- Дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 32;
- Талановитих та обдарованих дітей – 34.

Вихованці ДОЕНЦ у червні місяці оздоровлювались у пришкільних таборих денного перебування:

- табір «Веселка» Піддубненської ЗОШ I-III ст. Великоновосілківської ради Донецької області (23 вихованця)
- табір «Сонечко» Зеленогайської ЗОШ I-III ст. (21 вихованець), табір «Апрель» Нескучненської ЗОШ I-III ст. (8 вихованців)
- табір «Радуга» Краснополянської ЗОШ I-III ст. (5 вихованців)
- табір «Друге дихання» Великоновосілківської ЗОШ I-III ст. (11 вихованців).

В організації масової роботи таборів приймали участь керівники гуртків ДОЕНЦ.

Вихованці гуртків західного округу прийняли участь в тематичній зміні(Всеукраїнському форумі юних екологів) в профільному таборі «Молода гвардія» (м. Одеса) – Михальчук Влада, Щепіхіна Ольга, Пунга Роксолана, Давиденко Дмитро. Четверо вихованців взяли участь у Всеукраїнському зборі лідерів дитячого екологічного парламенту у профільному таборі «Юннат» Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (м.Київ).

Було здійснено екскурсії та екологічні подорожі до природних та історичних пам'ятників Волинської області (10 вихованців), м. Києва (15 вихованців), Хмельницька область (20 вихованців), м. Одеса (49 вихованців), м. Чернівців (20 вихованців), м. Івано-Франківська (2 вих.), Закарпатської області (2 вихованці), взаповідник «Асканія Нова» (30 вихованців).

13 вихованців ДОЕНЦ було оздоровлено у стаціонарному дитячому оздоровчому таборі «Дружба» (с. Нескучне Великоновосілківського району), 2 - в дитячому оздоровчому таборі «Молода гвардія».

Під час літніх канікул для вихованців гуртків **Центрального округу ДОЕНЦ**(м. Добропілля, Добропільський р-н) було також організовано декілька екскурсійних подорожей. У червні 2017 року вихованці гуртка «Екологічне краєзнавство» відвідали ландшафтний парк Софіївка, розташований в невеличкому містечку Умань що на

Черкащині та насолодились красою природи та ландшафтного мистецтва. Учні побачили і насолодились кришталевим струмом «софіївських» водоспадів, і мальовничими кам'яними брилами, дивувались розташованими на різній висоті оригінальними альтанками і хитромудрими містками. Унікальна система озер вражала своєю красою дітей протягом всієї прогулянки. По всьому парку встановлені мармурові статуї грецьких і римських богів: Париса, Аполлона, Орфея. Туристичний сезон в Умані триває протягом року – і взимку, і влітку сюди приїжджає багато відвідувачів, і тому юним природолюбам захотілось відвідати цей парк в інші пори року.

Дуже цікавою та пізнавальною була одноденна оздоровча програма перебування в соляній печері м.Соледар Донецької області. У світі на сьогоднішній день відомо лише дві речовини, аналогічних за складом людської крові - це вода морів і океанів, а також кам'яна кухонна сіль. Ще в античному світі стародавні греки і римляни високо цінували сіль. У травні 2007 року в місті Соледарі почав приймати пацієнтів спелеосанаторій "Соляна Симфонія", призначений для профілактики, лікування та реабілітації пацієнтів, які страждають на різні захворювання бронхолегеневої системи. Сьогодні лікування в умовах мікроклімату соляної шахти є одним з природних, безмедикаментозних способів. Ефективність лікування серед дорослих становить 70-85%, серед дітей 85-95%. Перша соляна шахта була введена в експлуатацію в 1881 р В результаті понад сто років підземних робіт в товщі землі утворилася система виробок протяжністю понад 200 км. Головна визначна пам'ятка - соляний зал "Камера 41-біс". У 2003 році тут був зафіксований рекорд Гінесса - перше підземне повітроплавання на повітряній кулі. В соляних печерах періодично проходять концерти симфонічної музики. В ході екскурсії в печери, діти побачили настінні розписи та соляні скульптури народних майстрів, провели час в зоні відпочинку. Адже один день перебування в соляній печері еквівалентний трьом дням перебування на морському узбережжі.

У літній період у **Північному освітньому окрузі** (м. Лиман, Лиманський р-н) Донецького обласного еколого-натуралістичного центру, з метою забезпечення змістовного відпочинку дітей, на базі загальноосвітніх навчальних закладів створюються умови для природоохоронного виховання, дотримання елементарних норм ставлення до оточуючого природного середовища. В цьому році на базі ЗОШ № 5 м. Лиман працював дитячий оздоровчий табір денного перебування «Сонечко». Відвідували його учні початкових класів, вихованці обласного Центру. До плану роботи оздоровчого табору входили екологічні заходи, екскурсії в природу, заняття еколого-натуралістичного напрямку, інтелектуальні та екологічні ігри. Виховна робота в таборі денного перебування поєднує відпочинок, працю, спорт та пізнавальну, естетичну, екологічну, оздоровчу діяльність. Основною метою виховної роботи є забезпечення необхідних умов для змістовного відпочинку, організації оздоровлення дітей і підлітків.

Оздоровчий табір працював з 05.06.2017р. -16.06.2017р. за окремим планом, в який було включено масові екологічні заходи: інтелектуальна екологічна гра «Щасливий випадок», «Екологічний брейн-ринг», «Екологічний аукціон», біологічні вікторини «Природа і ми», «Лісова аптека», «Брати наші менші», екскурсії до лісу та парку з метою вивчення природи рідного краю, збору природного матеріалу (шишки, жолуді). Також до організаційного плану було включено назви дня екологічного спрямування «День флори», «День фауни» та «День здоров'я» де діти виконували практичну роботу по виготовленню поробок з природнього матеріалу (мушлі, шишки). Кожного дня проводились інтелектуальні та розважальні ігри «Поле чудес», «Калейдоскоп розваг», спортивні свята, концертна програма "Алло, ми шукаємо таланти". Візитною картою кожного загону були: назва загону, девіз та примовка. В роботі табору активну участь приймали керівники гуртків ДООЕНЦ.

Гуртківцям ДОЕНЦ, які вчать в школі-інтернаті м. Лиман було запропоновано літнє оздоровлення на базі оздоровчого табору «Смарагдове містечко» м. Святогірськ в червні місяці.

В рамках дослідницької подорожі «Екологічний потяг» юні дослідники ДОЕНЦ **м. Краматорська** (ЗОШ №25) відвідали соляну шахту м. Соледар. Діти були вражені красою неживої природи та соляними скульптурами, які зробила людина.

Вихованці ДОЕНЦ (ЗОШ №32 м. Краматорськ) влітку 2017 року здійснили пізнавальну подорож за маршрутом Умань – Одеса – Асканія-Нова. Діти також стали учасниками дослідницької екскурсії у Софіївському дендропарку (м.Умань). Відвідали мальовничі місця та маєтки м. Одеси (Приморський бульвар, Дерибасівську вулицю, Потьомкінські сходи, Одеські катакомби та ін.).

Заходи з літнього оздоровлення та відпочинку райСЮН (ЕНЦ). Еколого-натуралістичні позашкільні заклади Донецької області мають багаторічний досвід з літнього оздоровлення, збагачення змістовного дозвілля і повноцінного відпочинку підростаючого покоління. Це і організація для гуртківців цікавих подорожей з вивчення заповідних природних об'єктів нашого краю, проведення навчальних літніх польових практик, екологічних експедицій, екскурсій, літніх екологічних майданчиків, а також робота гуртків і організація різноманітних екологічних масових заходів в пришкільних таборах, на базі яких працюють еколого-натуралістичні гуртки.

Мар'їнська районна станція юних натуралістів має багаторічний досвід з літнього оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля і повноцінного відпочинку підростаючого покоління на базі загальноосвітніх закладів, в яких працюють гуртки СЮН. В цьому році гурткова робота велась в пришкільних таборах відпочинку на базі Єлизаветівської ЗОШ – керівник гуртків Куча Т.А., Новоукраїнської ЗОШ – керівник гуртків Григоренко А.С., Павлівської ЗОШ – керівник гуртків Корнєєва О.О. Робота керівників гуртків в літніх таборах здійснюється за договором з адміністрацією ЗОШ.

Основний контингент дітей у таборах – учні 1-5 класів. До табору було залучено 39 дітей пільгових категорій(діти-сироти, інваліди, діти з багатодітних сімей). З метою забезпечення змістовного дозвілля дітей під час перебування у таборі педагогами станції та адміністрацією навчальних закладів було складено плани спільних заходів, в яких були включені різноманітні форми роботи з дітьми: трудові десанти, екологічні рейди, пізнавальні і тематичні екскурсії, пішохідні переходи, навчально-пізнавальні ігри, вікторини, інтелектуальні екологічні турніри тощо. Завдання та зміст екологічних заходів, організованих у шкільних таборах це не тільки формування екологічної культури учнів та забезпечення їх різнобічної та природоохоронної просвіти, а й формування практичних навичок природоохоронної роботи, залучення до здорового способу життя. Протягом роботи таборів відбулося багато цікавих та яскравих подій для дітей: святкове гуляння до Дня захисту дітей, День індіанця, знайомство з народними обрядами і звичаями «Зелені свята», екологічний тренінг-подорож «З природою живи у дружбі, то буде вона тобі у службі», інтелектуальний екологічний турнір «Бережи рідну природу»(присвячений Всесвітньому дню навколишнього середовища), веселі старти.

У літній період на базі шкіл **Добропільського району**були організовані літні пришкільні табори з денним перебуванням дітей на період з 8.06.17 по 16.06.17 р. (9 днів), в яких було зайнято 158 дітей, у тому числі 80 дітей - гуртківці **Добропільського Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.**

Педагоги ЦЕНТУМ проводять за планом просвітницьку та масову роботу із пришкільними таборами районних шкіл з денним перебуванням дітей. ВГаннівській, Золотокологдзянській, Нововодянській, Добропільській школі екологічні заходи проводилися на природі. Чим тісніше спілкування дітей із природою, тим ефективніше проходить екологічне виховання. Це допомагає дітям побачити й зрозуміти світ природи, визначити своє відношення до природи.

Також працівниками ЦЕНТУМ було проведено екскурсії для дітей в живий куточок центру, на ділянку декоративних рослин та оранжерейну кімнату. Екскурсійними програмами було охоплено 150 учнів з ліцею, школи-інтернату та школи №6 м.Добропілля. Оцінюючи роботу педколективу ЦЕНТУМ на період прищільних таборів районних шкіл, слід зазначити, що проведені заходи сприяли об'єднанню дітей, підвищили прагнення й бажання пізнавати навколишній світ. Діти почерпнули багато нового, навчилися новим іграм, розкрили свої таланти.

В рамках виконання Програми обласної держадміністрації «Екологічними стежками рідної України», при сприянні Донецького обласного еколого-натуралістичного центру та Волноваського районного відділу освіти педагогами **Донського еколого-натуралістичного центру Волноваського району** у червні-серпні 2017 року були здійснені екскурсійні подорожі дітей, переможців Всеукраїнських та обласних еколого-натуралістичних конкурсів у Національні природні парки України. Учні шкіл Волноваського району - Донська ЗОШ, Валерянівська ЗОШ, Ближненська ЗОШ, Благодатненська ЗОШ, Златоустівська ЗОШ, Ольгинська ЗОШ, Рівненська ЗОШ, Діанівська ЗОШ, Степнянська ЗОШ, Сонячна ЗОШ, Хлібодарівський НВК, Бугаська ЗОН, а також вихованці Донського еколого-натуралістичного центру та Волноваського районного будинку дитячої та юнацької творчості відвідали заповідні місця у місті Умані, Харкові, Одесі, Суми, Луцьк, заповідник Асканія – Нова.

В літній період у **Донському ЕНЦ** працювали гуртки еколого-натуралістичної спрямованості: «Юний ерудит» (керівник – Жидких М.П.), «Паперопластика» (керівник – Узун А.В.), «Природа крізь призму англійської мови» (керівник – Ходачок О.В.), «Юні друзі природи» (керівник – Литвин І.П.), «Юний хімік» (керівник – Шульгіна В.О.). Гуртки працювали за розкладом, з 9-00 до 12-00. Керівниками гуртків з метою вивчення місцевої флори, оздоровлення дітей на свіжому повітрі, збору природного матеріалу протягом літа проводились екскурсії в парк і сад селища Донське. Проводились культурно – масові еколого-натуралістичні заходи: участь у конкурсах «Мій рідний край, моя земля», «Коло Сварога», екологічна гра «Подорож у Країну Дитинства» до Міжнародного Дня захисту дітей, заочна мандрівка до Всесвітнього дня навколишнього середовища «Цікавинки оточуючого середовища», «Країна чудес» (ігрова програма), конкурс малюнків «Конституція і діти», виставка дитячих робіт «Веселковий сонцеграй», практичні роботи з арттерапії «Дерева дитячих мрій», «Посмішка літа», конкурсна розважальна програма «Літня галявина». Крім цього проводилась індивідуальна робота з дітьми, робота на навчально-дослідній ділянці. Також керівники гуртків Донського ЕНЦ проводили заняття гуртків та екологічні заходи на екологічному майданчику літнього оздоровчого табору «Ромашка», який працював в Донській ЗОШ.

З 29 травня по 9 червня 2017 р. на базі **Великоновосілівської райСЮН** працював профільний майданчик «Юннат», який відвідували учні Великоновосілівської гімназії з ЗОШ І с. (45 дітей) та Великоновосілівської ЗОШ І-ІІІ ст. №2 (50 дітей), Центру соціальної реабілітації дітей (10 дітей). Загальна кількість дітей – 105. Метою цього заходу є виховання екологічного мислення, розширення знань про довкілля та правила поведінки у ньому, цікавий відпочинок та оздоровлення.

На першому тижні школярам було запропоновано екологічно-розважальну програму «Галявина любознайки», де учні відвідали дерево бажань та пригостилися цілющим вітамінним напоєм у фіто-барі. Потім їх чекала подорож-екоквест, де гуртківці з радістю мандрували станціями: «Зелена аптека», «Моя квіткова галявина», «Країна пазлів», «Пташина галерея», «Туристична», «Казкова», «Прикмети», та «Мандрівка до тварин».

На другому тижні майданчику вивчали правила поведінки у довкіллі, дивилися екологічні мультфільми, робили поробки з пластиліну та природного матеріалу. І на останок, було проведено виставку малюнків з теми: «Я малюю природу рідного краю».

Літо – це пора відпочинку, нових вражень, пора нового яскравого життя. Саме тому літній пришкільний табір має бути джерелом позитивних емоцій, дружби, доброти та здоров'я. Керівники гуртків КПНЗ «РайСЮН» Покровської райради, працюючи на базі всіх шкіл району, надавали допомогу з організації та проведення масових заходів в пришкільних таборах району. В літній період 2017 року табори працювали на базі таких шкіл Покровського району:

- Новоекономічна ЗОШ, пришкільний табір «Сонечко»;
- Піщанський НВК, пришкільний табір «Антошка»;
- Удачненська ЗОШ, пришкільний табір «Веселка»;
- Лисівська ЗОШ, пришкільний табір «Сонечко»;
- Петрівський НВК, пришкільний табір «Веселка»;
- Гродівська ЗОШ, пришкільний табір «Сонечко».

З 26 по 27 червня 2017 року вихованці гуртків КПНЗ «РайСЮН» Покровської райради здійснили незабутню подорож до міста Харків. Діти відвідали Центральний парк культури і відпочинку імені М. Горького. Побачили 7 чудес Харкова. Сім чудес Харкова – це сім історичних та культурних монументів, які були обрані на конкурсі в липні 2008 року. Завершилася подорож відвідуванням регіонального ландшафтного парку «Фельдман-екопарк», який вразив юних натуралістів охайністю та красою, чудовими зразками ландшафтного озеленення.

Наприкінці червня 2017 року вихованці гуртків КПНЗ «РайСЮН» Покровської райради побували в музеї соляної промисловості м. Соледар. Опинившись під землею (288 метрів) діти побачили, що все там з солі – підлога, стіни, стеля та візерунки на них. Зі слів екскурсовода діти дізналися, що наша прогулянка проходить по дну стародавнього моря, яке займало територію України, Росії та Східної Європи мільйони років тому. Для дітей, які це побачили вперше це було щось неймовірне. Неначе потрапив в льодяну казку. Дізналися, що відвідування соляного царства дуже корисно для здоров'я. Всі учасники подорожі виявили бажання побувати тут знову та висловили слова подяки організаторам екскурсії.

Всього в КПНЗ «РайСЮН» Покровської райради було оздоровлено різними заходами 195 вихованців що складає 75% від загальної кількості.

Всього в області було оздоровлено 2015 юннатів, що становить 71,58 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 317 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 19; дітей, позбавлених батьківського піклування – 11; дітей-інвалідів – 13; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 162; дітей з групи ризику – 15; талановитих та обдарованих дітей – 97.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 125;
- в таборах денного перебування – 433;
- в профільних таборах – 7;
- охоплено екскурсіями, походами – 1652;
- іншими заходами – 667.

Житомирська область

На виконання Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» та відповідного розпорядження голови облдержадміністрації в Житомирському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді були створені умови для організованого, змістовного та якісного оздоровлення та відпочинку дітей.

В літній період важливим фактором є організація виховного процесу. Метою виховання є формування морально-духовної життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал. В сучасних умовах особливого значення набуває національно-патріотичне виховання, формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави та нації. Завдання національно-патріотичного виховання є утвердження у свідомості та почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного й історичного минулого України, виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки, формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій, культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності та дбайливого ставлення до природи.

Для вихованців центру в період літніх канікул було організовано:

- екскурсії та виходи в природу;
- практичні природоохоронні заходи;
- практичні заняття з дослідження рідкісних та дикорослих видів рослин в Україні;
- вивчення лікарських рослин на ділянці облЦЕНТУМ;
- ознайомлення з пам'ятками природи, історії та культури Житомирщини;
- трудові десанти;
- вікторини, конкурси, екологічні ігри.

Літо - найкращий час для проведення дослідницької роботи.

В дитячих творчих об'єднаннях організовано проведення дослідницької роботи за темами:

- «Визначення оптимального способу вирощування ківі з насіння в умовах облЦЕНТУМ»;
- «Вивчення впливу різних способів розмноження малини на врожайність»;
- «Вплив пасинкування бутонів півонії на розмір квіток»;
- «Вирощування папоротей поділом куща і спорами»;
- «Ефективне використання ущільнення городніх культур»;
- «Біотестування токсичності атмосферних опадів»;
- «Вивчення поведінки та розмноження панцирних сомів на прикладі коридорас шоколадний»;
- «Утримування та розведення акваріумної риби *Tanichthys albonubes* (Кардинал) родини Карпових в позашкільному закладі (Продовження)»;
- «Вивчення змін поведінки зимуючих птахів в залежності від кліматичних умов м. Житомира»

Протягом літніх канікул вихованці центру удосконалювали свої вміння та навички польових досліджень і спостережень в природі, брали безпосередню участь в екологічному моніторингу та конкретних природоохоронних заходах.

З 29 травня по 16 червня для 120 дітей табору «Дивосвіт» з денним перебуванням Житомирського екологічного ліцею №24 було організовано роботу гуртків «Юні друзі природи», «Юні квітникарі», «Основи екологічних знань», «Юні садівники», «Юні знавці лікарських рослин», «Юні орнітологи» (керівники гуртків: Семеняк Р.М., Науменко С.А., Члек О. О., Апонюк Ю.Є).

Кращі юннати області та вихованці центру під час літніх канікул стали активними учасниками масових еколого-натуралістичних заходів, які організував Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. Десять кращих юннатів області з Романівського та Хорошівського районів, переможці Всеукраїнського фестивалю «Україна-сад» та Всеукраїнського фестивалю «Скарбниця народної духовності: Українська паляниця» взяли участь у Всеукраїнському фестивалі

патріотичних дій (6-9 червня м. Київ) та Всеукраїнському зборі лідерів дитячих екологічних парламентів (12-15 червня м. Київ), які відбулися на базі Всеукраїнського табору «Юннат». Семеро школярів загальноосвітньої школи I-III ст. № 19 м. Житомира взяли участь у Всеукраїнських GLOBE Іграх 2017 та Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців (19-22 червня м. Київ). Троє юних зоологів Денишівської загальноосвітньої школи I-III ступенів ім. В. Г. Бондарчука Житомирського району Тетерівської об'єднаної територіальної громади взяли участь в V Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі команд юних зоологів який відбувся в м. Ужгород.

Цей захід дав можливість познайомитись та поспілкуватися з представниками 19 областей України. На зборі команд юних зоологів ми презентували науково-дослідницьку роботу з зоології «Поширення популяції вірменської скельної ящірки в околицях с. Дениші», виконували цікаві завдання польового практикуму з ентомології та орнітології. Учасники удосконалювали свої навички роботи з визначниками тварин, аналізували та порівнювали фауну Закарпатської області з фауною Житомирщини. Захоплюючими стали екскурсії до форелевого господарства, туристичного комплексу «Воєводино», Закарпатського обласного краєзнавчого музею та еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Команда Денишівської ЗОШ I-III ступенів імені В.Г. Бондарчука Житомирської області (керівник: Умнова Н. М.) здобула III місце в номінації «Юний дослідник».

Команда м. Бердичева взяла участь у Всеукраїнському зборі юних ботаніків м. Кропивницький 13-15 червня. В рамках заходу були проведені: ботанічний практикум на території дослідницько-селекційного дендрологічного лісового центру «Веселі Боковеньки»; презентація території та об'єкту природно-заповідного фонду парку шкіроб'єднання м. Бердичева (домашнє завдання); фотовиставка. Команда підготувала і представила членам журі 3 авторські фотороботи «Рослини, які поширені на території Житомирщини та підлягають особливій охороні».

VI Всеукраїнський експедиційно-польовий збір розпочав свою роботу 13 червня з привітального слова очільника Кіровоградщини, директора Кіровоградського ОЦЕНТУМ О. Поркуяна та членів журі. Команди знайомили учасників з пам'ятками природи свого регіону. На розсуд членам журі команда Житомирської області представила три авторські фотороботи: Сон широколистяний *Pulsatilla patens*, автор: Рибак Марина; Проліска дволиста *Scilla bifolia* автор: Ніколайчук Діана; Підсніжник білосніжний, автор: Рибак Марина. Фотографії були зроблені в 2016 – 2017 році під час експедиції до Білилівського лісу в рамках проекту «Первоцвіти будуть жити» та під час 36 обласних еколого-туристських змагань в с. Зарічани.

Команда була нагороджена грамотою за II місце в конкурсі фоторобіт. На другий день роботи був ботанічний практикум на території дослідницько-селекційного дендрологічного лісового центру «Веселі Боковеньки». Після захоплюючої екскурсії команди проводили регіональні дослідження інтродукованих деревно-чагарникових порід в умовах степу. Результати дослідження були занотовані в щоденнику спостереження та представлені у презентації «Інтродукована флора дендропарку «Веселі Боковеньки».

15 червня були підведені підсумки участі команд у VI Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі у м. Кропивницькому. Команда міста Бердичева зайняла III місце.

З 6 по 8 червня в Богородчанському районі Івано-Франківської області відбулись Всеукраїнські збори команд юних екологів «Манявські краєвиди». Команда Житомирської області була представлена пошуковою групою «Поліське джерело» Вільської загальноосвітньої школи I-III ступенів Черняхівського району. Під час представлення команда запропонувала відеоролик, який ознайомив глядачів з найбільш поширеними ландшафтами Житомирщини. Матеріали пошуковці зібрали під час численних подорожей, які відбулись протягом 2008 – 2016 років.

В кадр юннатів потрапили червонокнижні та рідкісні види рослин та тварин. Автори тісно пов'язують виникнення наших предків древлян, їх філософію, легенди та казки з природними ландшафтами Полісся. Велика увага приділена варварському відношенню людини до природи і деградації природних ландшафтів а також наочно показані шляхи розв'язання даної проблеми. За представлення команда отримала грамоту як за найбільш змістовну презентацію. В перший день зборів проводилась інтелектуальна гра «Скарби Карпат», в якій команда отримала третє місце. Другий день зборів був присвячений екскурсіям та практичним роботам. Юні екологи побували на Манявському водоспаді та в Манявському скиту. В останній день зборів погода остаточно зіпсувалась, тому учасники експедиції здійснили заочну подорож до Старунського грязевого вулкану в Старунській школі.

Дані збори сприяють вихованню юних громадян в дусі любові до природи, висвітлюють екологічні проблеми у всіх куточків України та шляхи їх вирішення. Всього охоплено різними формами відпочинку 470 юннатів.

Закарпатська область

В літній період 2017 року на базі Воловецької філії ЗОЕНЦ, „Арніка” оздоровилися та відпочили 304 учні Закарпатської області, 30 учнів з Луганської області, 22 з інших країн, а саме – 12 з Литви та 10 з Чехії.

Запорізька область

Запорізьким обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді в період з 07.06.2017 по 23.06.2017 року була організована робота гуртків з вихованцями денного табору ЗОШ № 52 Шевченківського району м. Запоріжжя. Для дітей проводились заняття гуртків, майстер-класи з флористики, екскурсії до Музею хліба Центру, лабораторії «Куточок живої природи», на навчально-дослідну земельну ділянку.

З 06.06.2017 по 18.06.2017 року за ініціативою Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації з метою навчання, виховання і підтримки обдарованої учнівської молоді було проведено *II обласну літню школу за напрямками: мовним (український, іноземний), фізико-математичним, історико-географічним, хіміко-біологічним).*

Педагогами Обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді разом з науковцями Запорізького національного університету, Запорізького державного медичного університету, Запорізької державної інженерної академії було проведено низку заходів для 20 учнів – майбутніх хіміків та біологів:

- лекційні та практичні заняття «Фотосинтез і дихання. Осмос», «Паразити людини», «Основні кольорові реакції зі сполуками організмів. Кров», «Головні аспекти поведінки людей», «Клітинні аспекти сучасної біохімії», «Нобелівські премії з фізіології та медицини», «Фармація: сьогодні та майбутнє», «Егоїстичний ген. Сучасні аспекти генетики»;
- екскурсії: до анатомічного музею ЗДМУ, до м. Дніпро, музею техніки Богуслаєва, зоологічного музею ЗНУ, обласний краєзнавчий музей, «Дитячий парк «Запорізький міський ботанічний сад»;
- пізнавально-розважальні заходи: екологічний квест «Врятуймо Землю!», до міжнародного Дня охорони довкілля «Екологічний слід людини» (калькулятор ресурсів для потреб людини), естафета «Екологічна фітобезпека», диспут «Міфи о. Хортиця», інтелектуальний брейн-ринг «Кімнатні рослини», екологічна ігротека «Ігрові завдання з біології з основами екології», конкурс екологічної листівки «Правила поведінки в природі»;

- психологічний тренінг «Як досягти успіху»;
- практичні заняття «Біологічний захист рослин. Птахи», «Технологія посадки кімнатних рослин»;
- майстер-класи «Синантропні птахи», «Природа і творчість», «Ляльки-обереги».

З метою організації змістовного відпочинку, оздоровлення, дозвілля та зайнятості дітей і підлітків під час канікул влітку та з метою продовження моніторингових спостережень територій Приазовського національного природного парку, знайомства з фауною і флорою Приазов'я у термін з 10.06.2017 по 24.06.2017 **Мелітопольським центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді** була організована робота *профільного еколога - краєзнавчого наметового табору «Простір - 2017»* (на території ДОТ «Аіст» (коса Пересип, смт. Кирилівка Якимівського району) з кількістю 45 учасників.

Пріоритетними напрямками наукової та виховної роботи табору було:

- поглиблення знань юних екологів щодо стану біологічного та ландшафтного різноманіття Північного Приазов'я;
- продовження опису заказників: «Молочний лиман», «Степанівська коса»;
- вивчення та оцінка стану місцевих екосистем.

Учасники табору продовжили моніторингові спостереження територій Приазовського національного природного парку, знайомство з фауною і флорою Приазов'я, аналізувати стан навколишнього природного середовища. Діти залучалися до дослідницької та природоохоронної роботи. Наукові дослідження були сплановані та реалізовані методистом ЦЕНТУМ з урахуванням теоретичної та практичної підготовки дітей, їх вміннями вести комплексні моніторингові дослідження.

За результатами спостережень було зафіксовано:

- зменшення акваторії Молочного лиману у порівнянні з минулим роком;
- зменшення зафіксованих видів орнітофауни;
- зміни в складі орнітофауни в бік степових видів;
- зменшилась кількість рослин, що спостерігались у фазі квітіння;
- зменшення чисельності плазунів та земноводних, відсутність вужів;
- перевага злакових рослин на території заказників.

За час перебування в таборі діти мали можливість:

- спостерігати зміни території вздовж русла протоки лиман-море;
- зафіксувати зменшення водяного дзеркала Молочного лиману;
- зміни берегової смуги лиману;
- ознайомитись з біотопами заказника «Степанівська коса» та степовими ділянками коси Пересип біля місця розташування табору;
- стати учасниками польових, екологічних досліджень: орнітологічні, геоботанічні дослідження, вивчення фауни регіону;
- дослідити взаємодію природних та господарчих структур на даній території;
- визначити рівень природокористування на території заказників;
- стали учасниками екологічної екскурсії по Утлюкському лиману на теплоході «Ластівка».

Об'єктами для спостережень в цьому році стали:

1. Місце з'єднання Азовського моря з Молочним лиманом.
2. Русло протоки між Азовським морем і Молочним лиманом та прилеглі території.
3. Гідрологічний заказник «Молочний лиман».
4. Територія ландшафтного заказнику «Степанівська коса».
5. Прилеглі території, що входять до складу Приазовського національного природного парку.

Згідно плану роботи табору всі загони залучалися до проведення тренінгів у другій половині дня. Всього з дітьми було проведено дванадцять тренінгів:

1. Представники рослинного світу Приазов'я.
2. Робота з визначниками.
3. В'язання туристичних вузлів.
4. Типи наметів та їх установка.
5. Біоценоз Азовського моря.
6. Типи кострів та їх розкладання.
7. Визначення представників тварин Червоної книги України.
8. Визначення представників рослин Червоної книги України.
9. Надання долікарської допомоги у природі.
10. Сигнали екстреної допомоги.
11. Об'єкти природно-заповідного фонду регіону.
12. Спільний добробут людей та тварин в рекреації Азовського узбережжя.

Юні екологи разом з науковцями Приазовського національного природного парку відвідали косу Федотову, де були залучені до спостережень за рослинами та рептиліями Утлюкського лиману. У результаті заходу вихованці табору отримали елементарні навички проведення наукових спостережень за рослинами і тваринами в природному середовищі, зробили порівняльний аналіз екологічного стану Молочного та Утлюкського лиманів.

Серед організаційно-масових заходів у таборі проходили: комплексна гра-випробування «Робінзонада», еколога - біологічна гра «Ерудит», «Хто зверху», конкурс на кращий флешмоб «Тотемні тварини», гра «Риска перешкод», квести «Орієнтування на місцевості», «Самий дружний загін», конкурсна програма «Міс і Містер Простір», свято «Нептун», «Посвячення у екологи», конкурс на кращу презентацію своєї палатки.

Багато уваги приділялося спортивним заходам та розвагам: шашки, змагання з футболу, волейболу, рухливі ігри на території пляжної зони, спортивні змагання «Веселі старти», «Вожаті та діти», «Аквааеробіка».

За підсумками роботи табору вихованці готують наукові доповіді для виступу на обласній науково-практичній конференції «Вивчаємо, досліджуємо, охороняємо».

В період з 29 травня по 23 червня 2017 року на базі Мелітопольського центру еколога-натуралістичної творчості учнівської молоді працював *літній профільний табір «ЮННАТ»*.

Основні задачі літнього профільного табору:

- організація дозвілля вихованців;
- формування у дітей ціннісних орієнтацій;
- здійснення заходів, спрямованих на збереження здоров'я дітей, набуття навичок здорового способу життя;
- виховання позитивного ставлення до суспільно-корисної праці;
- надання допомоги батькам або особам, які їх замінюють, у вихованні дитини.

В літньому таборі відпочило та оздоровилось 75 вихованців молодшого віку з різних гуртків ЦЕНТУМ природничого профілю.

Кожен тиждень табору був тематичний: I тиждень дитинства, II тиждень екології, III тиждень гуманного відношення до тварин та тиждень України.

Під час роботи табору проводились виховні заходи: свято «Юннат має таланти», гра-естафета «Полоса перешкод», флеш-моб «Україна єдина», пошукова гра на екологічній стежині «Солодке дерево», еколога-краєзнавча гра «Куточок рідної землі», гра «Зоостарт», розважально-тематична програма «Ковбойська вечірка», еколога-туристична гра «Стежками рідного краю», святкова програма «В гостях у казки «Екологія», розважальна програма «Брати наші менші», гра-квест «Декоративні тварини», спортивний флеш-моб, пошукова гра-квест «Скарби рідної землі», конкурс

малюнків «Кольорове дитинство», водне свято «День Нептуна», тематичні тренінги з безпеки життєдіяльності «Евакуація в надзвичайних ситуаціях».

Відповідно до плану табору проводились екскурсії:

- історично-пізнавальна екскурсія до краєзнавчого музею міста;
- тематичні екскурсії до міського парку ім. Горького та пожежної частини міста;
- куточок живої природи ЦЕНТУМ;
- куточок хлібу ЦЕНТУМ;
- орнітологічна колекція ЦЕНТУМ;
- екологічна стежина ЦЕНТУМ.

Педагоги та медики табору проводили санітарно-просвітню роботу: бесіди, ранкова гімнастика щодня, загартовуючі процедури, спортивні заходи та екскурсії.

В **Бердянській станції юних натуралістів** з 06.06.2017 по 15.06.2017 року була організована робота Центру дозвілля «Друзі природи».

За період роботи Центру дозвілля «Друзі природи» було оздоровлено 35 юннатів.

Виховна робота поєднувала відпочинок на природі з використанням здоров'язбережувальних релаксаційних методик, трудову, пізнавальну, екологічну, оздоровчу діяльність. За час роботи Центру дозвілля були проведені: табірний вогник «Розкажи мені про себе», свято «Сонце посміхається, табір відкривається», пошуково-пізнавальний захід «Таємниця твого імені», пізнавальна гра «У променях світлофору», творча майстерня «Навчився сам- навчи іншого», екологічний десант «Ми за чисте довкілля», розважально-ігрова програма: «Козацькому роду – нема переводу», конкурс малюнків «Залишаю Вам на згадку...», бесіди з БЖ: «Як уникнути перегрівання»; «Попередження харчових отруєнь»; «Дотримання правил відпочинку на воді».

Токмацьким центром дитячої та юнацької творчості в період з 06.06.2017 по 14.07.2017 року була організована робота 10 гуртків з вихованцями шкільних денних таборів м. Токмака (всього 70 дітей). Для дітей проводились масові пізнавальні заходи, екскурсії до Куточка живої природи, куточка Хліба, на навчально-дослідну земельну ділянку, до зоологічного музею.

Івано-Франківська область

Організація відпочинку та оздоровлення юннатів області в літній канікулярний період здійснювалась відповідно річного плану роботи позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування:

- Богородчанського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді;
- Надвірнянського районного еколого-натуралістичного центру для дітей та юнацтва;
- Снятинської районної станції юних натуралістів;
- Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції;
- Еколого-натуралістичного відділу Городенківського районного центру творчості учнівської молоді
- Еколого-натуралістичного відділу Центру науково-технічної творчості учнівської молоді міста Калуша;
- Івано-Франківського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

У червні 2017 року на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» був проведений фестиваль патріотичних дій. В ньому взяли участь переможці Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток», це юннати з

Богородчанського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

З 11.06 по 16.06. 2017 року 4 гуртківців Надвірнянського РЕНЦ брали участь у Всеукраїнському зборі лідерів Всеукраїнської дитячої спілки «Дитячий екологічний парламент» на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» у місті Києві. Для юннатів було проведено: природоохоронна акція до Всесвітнього дня навколишнього середовища, круглий стіл ДЕП «Проблеми і перспективи», екологічна естафета «Природа наш дім», екологічний десант, ігрова програма «Жива екологічна стежка», профільні майстер-класи, конкурсні змагання ерудитів, ярмарок екологічних ідей, флешмоби. Діти побували на вечірньому Хрещатику, відвідали театр та оперету, тераріум, «Зимовий сад», зоологічний музей Національного еколого-натуралістичного центру. Під час зміни також проводилися цікаві змістовні вечори, конкурси, екскурсії, дискотеки.

З 18 по 23 червня 2017 року семеро активістів-вихованців Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції були учасниками Всеукраїнських «GLOBE Ігор 2017».

Для оздоровлення та відпочинку талановитих та обдарованих дітей Прикарпаття, переможців Всеукраїнських конкурсів у цьому році були організовані дві поїздки до Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» (місто Одеса): з 02 по 22 травня цього року у таборі відпочивали юні екологи. У вересні готуються до поїздки юннати – призери Всеукраїнських очних конкурсів, які візьмуть участь у Всеукраїнському форумі учнівських трудових об'єднань.

15 юннатів еколого-натуралістичного відділу Центру науково-технічної творчості учнівської молоді міста Калуша оздоровлювалися в таборі з денним перебуванням «Едельвейс» з 29 травня по 16 червня 2017 року. Робота табору проводилась згідно плану роботи, до якого були включені заходи еколого-натуралістичного напрямку. Особлива увага приділялась організації змістовного дозвілля та пропаганді здорового способу життя, залученню дітей до регулярних занять фізичною культурою, спортом, раціональному використанню наявної матеріально-технічної бази.

Під час роботи табору виховники проводили з дітьми релаксаційні вправи в саду, екологічні ігри, змістовні майстер-класи, тематичні та інформаційні бесіди, вікторини. Здійснювались тематичні походи на стадіон «Хімік», в ДЮСШ, в місцевий парк, бібліотеку імені Т.Г. Шевченка.

Діти побували на екскурсіях в залі виставок та презентацій, арт-галереї, в Народному музеї історії та трудової слави. Зацікавили дітей і лялькові вистави, музично-розважальні програми, які вони відвідували в ПК «Юність» та «Мінерал».

Організація оздоровлення та відпочинку вихованців Богородчанського районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді в основному проводиться у пришкольніх таборах та при проведенні екскурсій.

З метою оздоровлення школярів, їхнього активного відпочинку в Богородчанському районі були створені пришкольні табори. Мережа дитячих оздоровчих закладів району у червні 2017 року налічувала 11 таких закладів. В основному вони належать до типу з денним перебуванням. За цей період в пришкольніх таборах оздоровилося 17 школярів, вихованців Богородчанського РЦЕНТУМ (4 – з багатодітних і малозабезпечених сімей, 31 – талановита дитина). Цікаво, що більша частина школярів була задоволена таким відпочинком, так як під час його проведення керівниками закладів використовувалися цікаві екскурсії, розвиваючі інтелектуальні ігри, проводились різні конкурси та змагання. В свою чергу в учнів формувались і розвивались почуття колективізму, згуртованості, самостійності та самовпевненості, почуття патріотизму.

З метою оздоровлення, кращого пізнання свого краю, його багатств, ознайомлення з працею і життям народу організовувались туристично-екскурсійні перевезення, що були проведені з 29.05. – 09.06. 2017 року, в яких прийняло участь 116 гуртківців.

Вивчення тваринного і рослинного світу, ґрунту цікаві розповіді місцевих жителів – все це поглиблює і розширює знання школярів, збагачує життєвий досвід, допомагає робити цікаві відкриття. Учасники походів здійснювали свої спостереження, ділилися відомостями та цікавими новинками.

Під час літніх канікул в Надвірнянському районному еколого-натуралістичному центрі для дітей та юнацтва для гуртківців було проведено ряд масових заходів, екскурсій. Заклад долучився до заходів присвячених Дню захисту дітей. В рамках заходу педагогічними працівниками РЕНЦ та вихованцями гуртків було підготовлено наступні експозиції та майстер-класи: виставка-продаж творчих робіт вихованців; солодка випічка виготовлена батьками вихованців «Солодка забаганка»; майстер-класи – декоративна лопатка «Барвіста кухня», «Веселкове намисто».

Така форма роботи з дітьми зарекомендувала себе з позитивної сторони, оскільки діти мали можливість не тільки споглядати на виставкові роботи, але й приймати безпосередню участь у їх виготовленні. А власноруч виготовленні вироби особливо ціняться дитиною.

У червні 4 юннатів Надвірнянського РЕНЦ брали участь у Всеукраїнському зборі лідерів Всеукраїнської дитячої спілки «Дитячий екологічний парламент» на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» у місті Києві.

Для юннатів було проведено: природоохоронна акція до Всесвітнього Дня навколишнього середовища, круглий стіл ДЕП «Проблеми і перспективи», екологічна естафета «Природа наш дім»; екологічний десант, ігрова програма «Жива екологічна стежка», профільні майстер-класи, конкурсні змагання ерудитів, ярмарок екологічних ідей, флешмоби. Вони побували на вечірньому Хрещатику, відвідали театр та оперету, тераріум, «Зимовий сад», зоологічний музей Національного екологічного центру.

Для дітей були проведені цікаві змістовні вечори, конкурси, екскурсії, дискотеки.

Протягом літніх канікул для гуртківців Надвірнянського РЕНЦ були організовані екскурсії:

- в Природний заповідник «Горгани» – великі та малі кам'яні розсипи;
- в Карпатський природний національний парк;
- м. Яремча на водоспад та вольєр;
- Вижницький національний природний парк;
- дендропарк «Високогірний»;
- водоспад Сітний в селі Черник;
- урочище «Городище»;
- в Галицький національний природний парк;
- екскурсії по екологічним стежкам району та ботанічних пам'ятках природи.

Івано-Франківська дитяча міська екологічна станція під час літніх канікул 2017 року організувала:

- оздоровлення на базі оздоровчого комплексу «Лімниця» с. Вістова Івано-Франківської області (стаціонарний) – 5 юннатів;
- оздоровлення на базі дитячого лікувально-оздоровчого комплексу «Перлина Карпат» (стаціонарний) – 2 дітей;
- 325 дітей оздоровлено на аромостежці та стежині відчуттів створеній на навчально-дослідній земельній ділянці МДЕС;
- оздоровлення на базі державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» – 1 дитина;
- оздоровлення на базі літнього відпочинкового табору для дітей «Веселі канікули з Богом – 2017» - 2 дітей;
- 325 дітям проведено екскурсії по навчально-дослідній ділянці та міні зоопарку МДЕС.

Всього в області було оздоровлено 1105 юннатів, що становить 26,9 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 672 дитини пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 5; дітей, позбавлених батьківського піклування – 1; дітей-інвалідів – 26; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 285; дітей з групи ризику – 1; талановитих та обдарованих дітей – 354.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 64;
- в таборах денного перебування – 85;
- в профільних таборах – 20;
- охоплено екскурсіями, походами – 1572.

Київська область

Всього в КЗ Київської обласної ради «Центр творчості дітей та юнацтва Київщини» було оздоровлено 290 юннатів, що становить 6 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 173 дитини пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 3; дітей, позбавлених батьківського піклування – 11; дітей-інвалідів – 3; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 74; дітей з групи ризику – 2; талановитих та обдарованих дітей – 80.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 8;
- в таборах денного перебування – 120;
- в профільних таборах – 6;
- охоплено екскурсіями, походами – 156.

Кіровоградська область

Відповідно до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» та планів роботи комунального закладу «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді», Світловодської міської станції юних натуралістів, Новоархангельської районної станції юних натуралістів й профільних відділів центрів, будинків дитячої творчості та юнацтва під час літніх канікул 2017 року в області було охоплено організованими формами відпочинку близько 2880 юннатів.

З 6 по 9 червня 2017 року 5 вихованців гуртка «Обрій» Маловисківського районного будинку дитячої та юнацької творчості, призерів Всеукраїнського фестивалю «Скарбниця народної духовності: Українська паляниця», взяли участь у Всеукраїнському фестивалі патріотичних дій.

4 юннати, представники дитячого екологічного парламенту Кіровоградського ОЦЕНТУМ, взяли активну участь у Всеукраїнському зборі лідерів дитячих екологічних парламентів, який проходив на базі Всеукраїнського профільного табору оздоровлення та відпочинку «Юннат» з 12 по 15 червня 2017 року.

Бачковська Ірина та Вознесенська Олена, вихованки гуртка «Юні лісівники-дендрологи» Кіровоградського ОЦЕНТУМ з 7 по 9 червня 2017 року взяли участь у Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі команд юних екологів, який проходив в Тернопільській області.

З 6 по 8 червня 2017 команда вихованців Кіровоградського ОЦЕНТУМ взяли участь у Всеукраїнському експедиційно-польового збору юних екологів «Манявські красвиди» (Івано-Франківська область).

Команда Кіровоградської області, учасники міжрегіонального освітнього проекту «Прекрасні далі манять нас в похід», вихованці гуртків «Основи гідробіології» та «Юні охоронці природи» ОЦЕНТУМ у складі Лазарчук Мирослави

та Малиновського Максима взяли участь у Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі юних зоологів (м.Ужгород).

З 13 по 15 червня 2017 року на Кіровоградщині відбувся VI Всеукраїнський експедиційно-польовий збір команд юних ботаніків, який проводив комунальний заклад «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» спільно з Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді. Основними завданнями всеукраїнського заходу було проведення польових ботанічних практикумів, під час яких учнівська молодь України ознайомила з флорою дослідно-селекційного дендрологічного лісового центру «Веселі Боковеньки» та екосистемами степової зони Кіровоградської області. Також учасники заходу удосконалили свої знання та уміння пов'язані з виконанням дослідницької роботи з ботаніки.

Учасниками VI Всеукраїнського експедиційно-польового збору команд юних ботаніків були представники з Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей.

В літній період 2017 року на базі загальноосвітніх шкіл та позашкільних закладів області було організовано роботу таборів праці та відпочинку, в яких школярі поряд з оздоровленням і позашкільною освітою займалися сільськогосподарськими роботами на полях фермерських та колективних господарств, в лісництвах. Так, на базі Підлісненської філії комунального закладу «Олександрівське навчально-виховне об'єднання № 2» з 30 травня по 16 червня 2017 року працював літній оздоровчий табір «Лісова школа», в якому відпочивали 72 членів Червоно-Нерубаївського учнівського лісництва. На базі Новоукраїнського ЦДЮТ в червні 2017 року було організовано роботу оздоровчого табору «Веселка» для 150 вихованців. З 01 по 21 червня 2017 року на базі Світловодської станції юних натуралістів працював літній оздоровчий табір "Соняшник" з денним перебуванням дітей, в якому відпочивало 15 дітей

Крім цього в області в літній період працювали пришкольні оздоровчі майданчики, в яких проводились еколого-натуралістичні заходи: екологічні свята, конкурси, вікторини, трудові і екологічні десанти, екскурсії та походи а також працювали еколого-натуралістичні гуртки.

Під час роботи пришкольних літніх оздоровчих таборів учні загальноосвітніх шкіл міста Кропивницького мали змогу відвідати комунальний заклад «Кіровоградський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді».

Для дітей були організовані майстер-класи «Виготовлення бутоньерок», «Лялька-травниця», «Hand-made», «Фітовітальня», проведено «Екологічний квест». Також діти мали можливість відвідати екологічну стежину «Парк Перемоги», теплицю та живий куточок ОЦЕНТУМ.

Всього в ОЦЕНТУМ було оздоровлено 400 юннатів, що становить 67 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 475 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 6; дітей, позбавлених батьківського піклування – 5; дітей-інвалідів – 8; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 56; талановитих та обдарованих дітей – 400; охоплено екскурсіями, походами – 400.

Львівська область

Відпочинок і оздоровлення юннатів Львівщини влітку 2017 року проводились у поєднанні з навчальною практикою, екскурсіями та експедиціями з влаштуванням еколого-натуралістичних виставок, проведенням конкурсів, вікторин, майстер-класів з

виготовлення квіткових композицій, ляльки-мотанки, витинанки, виробів із бісеру, розмальовування яворівської забавки. Юннати вивчали флору і фауну в екологічних походах, були учасниками масових еколого-натуралістичних заходів: екологічних ігор та КВК, занять-тренінгів, подорожей та змагань, щоденних спостережень, природоохоронних акцій тощо.

З 01 до 30 червня 2017 року для вихованців **КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»** на базі Центру працювало чотири профільні зміни («Юні ботаніки», «Юні екологи», «Юні друзі природи» та «Юні зоологи») літньої школи «Дивосвіт».

Для школярів педагоги Центру читали лекції, розповідали про фауну і флору, стан навколишнього середовища та вплив на нього людини. Практичні заняття проводили в лабораторії рослинництва захищеного ґрунту, навчальних лабораторіях декоративного птахівництва, дрібного тваринництва та гідробіології і акватераріумістики, на навчально-дослідній земельній ділянці ЛОЦЕНТУМ. Свої знання про тваринний світ діти поглибили також, знайомлячись з експонатами постійно діючої еколого-освітньої виставки «Планета ЗОО» закладу.

Під час занять слухачі школи переглядали та обговорювали відеофільми на природничу тематику. Для них були проведені майстер-класи з розмальовування яворівської забавки, виготовлення квіткових композицій та ляльки-мотанки, бісероплетіння і витинанки, організовувались інтелектуальні та спортивні ігри.

Багато цікавого дізналися школярі під час навчально-пізнавальних екскурсій парками Львова, до ботанічного саду та зоомузею ЛНУ ім.І.Франка, на екскурсіях вуличками древнього міста.

20 переможців Всеукраїнських і обласних масових еколого-натуралістичних заходів (учні та вихованці загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів Львівщини) з 24 червня до 03 липня 2017 року були учасниками виїзної обласної еколого-натуралістичної школи передового досвіду «Сколівські Бескиди – 2017», яку КЗ ЛОР «Львівський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» провів на туристичній базі «Карпати» КЗ ЛОР «ЛОЦКЕТУМ» у с.Кам'янка Сколівського району.

Юні екологи проводили дослідження біологічного різноманіття Національного природного парку «Сколівські Бескиди», вивчали фонові види флори і фауни парку, їх адаптацію до умов існування у горах. Під час екскурсій пройшли еколого-пізнавальною стежкою «Водоспад на річці Кам'янка», екологічними маршрутами до урочищ «Чудилів потік» і «Павлів потік» та до озера «Журавлине» (Мертве озеро) школярі дізнались про екологічні групи водяних тварин, їхні особливості, класифікацію водних біотопів, відмінність гірських і рівнинних водойм, різноманіття гідробіонтів НПП «Сколівські Бескиди», про водні екосистеми Українських Карпат та взаємозв'язки між їхніми компонентами. Юннати також досліджували різноманітні параметри водойм (характер дна і берегу, течію, берегову й водяну рослинність, температуру, рН). Зібрані матеріали під час роботи в школі будуть опрацьовані та використані при написанні екологічних проектів, які юні екологи представлятимуть на конкурсах винахідницьких і раціоналізаторських проектів еколого-натуралістичного напрямку, «Юний дослідник», «Дотик природи».

Під час роботи школи юні екологи проводили також практичну та просвітницьку природоохоронну роботу. Вони обгороджували мурашники, прибрали прибережну смугу р.Опір, виготовили та розповсюдили серед місцевого населення агітаційні листівки щодо збереження чистого довкілля.

Школярі побували на скелях Довбуша, відвідали державний історико-культурний заповідник «Тустань», еколого-освітній центр Національного природного парку «Сколівські Бескиди», де ознайомились з прадавньою і сучасною бойківською культурою.

У хвилини дозвілля для слухачів школи проводилися вікторини: «Знаю я і знаєш ти: природу треба берегти!», «У царстві флори», «У царстві Нептуна»; конкурс світлин «Пейзажі Карпат» та конкурс «Краща композиція з каменів»; квест на тему: «Природа НПП «Сколівські Бескиди». Діти брали участь у волейбольних та футбольних турнірах, оздоровлювалися на березі гірської річки Опір.

Протягом червня 2017 року в **Червоноградському центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді** працював табір з денним перебуванням «Юннат – еколог 2017», який відвідувало 345 школярів міста.

Для дітей були проведені вікторини: «Вивчаємо екологічну біохімію влітку», «Птахи – друзі лісу»; диспут «Вплив паління на дитячий організм», брейн-ринг «У літньому світі», круглий стіл «Якщо хочеш бути здоровим»; конкурси на кращого знавця лікарських рослин, кращого квітникаря «Цілющий скарб», конкурс поробок з природного матеріалу «Таємниця природи». Учасники табору взяли участь в акції «Малим річкам – велику воду», під час якої очистили прибережну територію річки Західний Буг від побутового сміття.

Перебуваючи в таборі педагоги та школярі озеленили територію дитячої громадської організації для дітей з особливими освітніми потребами «НІКА».

Цікаво відпочили та активно провели свій вільний час під час літніх канікул вихованці **Стрийської міськСЮН**. Вони побували на екскурсіях у Меденицькому зоопарку «Лімпопо», у Моршині («Цілющі води Прикарпаття»), в с. Нагуєвичі («стежинами Івана Франка»), в с.Розгірче («Знайомство з скельним монастирем»), у Львові («Музеями Львова»), пройшлися екологічною стежкою «Водоспад на річці Кам'янка» (Сколівський район). Надовго запам'ятаються юннатам одноденні піші походи у Лататницький ліс, у ліс поблизу с. Стрільків Стрийського району, відпочинок на узбережжі річки Стрий.

Для дітей педагоги станції провели майстер – клас з виготовлення квіткових оберегів, квіткових композицій, бісероплетіння, конкурсу малюнків «Природа очима дітей».

Школярі загальноосвітніх навчальних закладів міста на базі Стрийської міськСЮН проходили навчальну практику під час якої педпрацівники проводили заняття, бесіди, тематичні екскурсії.

Всього в області було оздоровлено 1267 юннатів, що становить 40,8 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 426 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 4; дітей-інвалідів – 1; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 191; дітей з групи ризику – 15; талановитих та обдарованих дітей – 215.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 1;
- в таборах денного перебування – 380;
- в профільних таборах – 486;
- в таборах праці і відпочинку – 85;
- охоплено екскурсіями, походами – 315.

Миколаївська область

Виховання у юннатів відповідального ставлення до збереження і зміцнення власного здоров'я, всебічна підтримка розвитку здорового способу життя – один з напрямів діяльності позашкільних закладів еколого-натуралістичного профілю.

В Обласному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді, Станції юних натуралістів міст Миколаєва, Первомайська на період літніх канікул 2017 року були розроблені плани проведення літніх канікул з максимальним залученням учнів до змістовного дозвілля.

У кожному з цих закладів пройшли оздоровчі походи, експедиції, екскурсії, ігри на свіжому повітрі, майстер-класи, оздоровчі фізкультхвилинки, польові практикуми тощо.

Літні заходи в Обласному еколого-натуралістичному центрі мали еколого-натуралістичне спрямування та оздоровчо-розважальний характер.

Масові оздоровчі заходи проводилися з урахуванням вікових категорій дітей. В літній період було оздоровлено 810 дітей.

Заслужували уваги такі масові заходи:

- -родинний конкурс «Секрети великоднього хліба»;
- -конкурс гуртківців еколого-природничих гуртків «Гуртківець року»;
- -конкурс-гра до 8 березня «Квітковий калейдоскоп»;
- -свято «День зустрічі птахів»;
- -свято до Дня Перемоги;
- -свято до Дня матері;
- -свято «День народження ОЕНЦУМ»;
- -урочисті збори до Дня Конституції;
- -урочисті збори до Дня незалежності;
- -екскурсії в природу, до живого куточку ОЕНЦУМ, на навчально-дослідну ділянку, творчу майстерню;
- -комплексна екологічна експедиція;
- -свято «День юного натураліста»;
- -проведення «Дня відкритих дверей»;
- -свято «День натураліста»;
- -виставка до «Дня юного натураліста» «Дари природи»;
- -вечір для дітей та батьків «Капустяна вечірка»;
- -конкурсно-пізнавальна програма «Козачий шлях»;
- -свято мови «Бринить-співає наша мова, чарує, тішить і п'янить...»;
- -конкурс-виставка поробок «Друге життя старих речей»
- -екологічні рейди «Чистий парк», «Прибережні смуги», «Зроби чистим рідне місто».

Під час літніх канікул у 2017 році педагогічний колектив, вихованці гуртків Станції юних натуралістів міста Миколаєва та діти шкільних таборів пов'язували свою роботу з оздоровчою програмою, в яку входили такі заходи:

Фіточайні:

- «Зелена скарбничка» (пізнавально-розважальна програма про лікарські рослини);
- «Бабусині рецепти»(пригошення вихованців гуртків та дітей шкільних таборів міста запашним фіточаєм з трав, зібраних на навчально-дослідній ділянці Станції юних натуралістів) – охоплено 360 дітей.

Вітамінні столи:

- для вихованців СЮН з екологічно чистих фруктів та овочів, які виростили та зібрали діти на навчально-дослідній земельній ділянці СЮН – охоплено 117 дітей.

Оздоровчі походи, екскурсії екологічною стежкою міськСЮН (охоплено 76 дітей).

Оздоровчі фізкультхвилинки та рухливі ігри, спортивні програми на свіжому повітрі:

- «Юннатівські розваги»;
- «Спритні, сильні, сміливі»;
- «Веселий кіш»;

- у дендрарії та Зеленому класі;
 - на «Стежці здоров'я» міськСЮН – (всього охоплено 330 дітей);
- Експерсії до музею побуту українського народу в міськСЮН – охоплено 484 дитини.

Діяльність Первомайської міської станції юних натуралістів влітку 2017 року була спрямована на реалізацію прав кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб в літній канікулярний час. До літнього відпочинку було залучено 680 вихованця.

Кожен літній день роботи був насичений змістовним, пізнавальним відпочинком. Це і конкурсні програми, зустрічі з цікавими людьми, рухливі ігри на свіжому повітрі, екологічні акції. Вся робота педагогів СЮН була спрямована на формування фізично загартованого і здорового покоління, на виховання патріотичних і національних почуттів, на виховання суспільно свідомої людини.

Для виконання вищезазначеного були передбачені і вжиті заходи щодо створення умов для повноцінного літнього відпочинку та зайнятості дітей, а саме:

- активізовано роботу педагогічного колективу з організації змістовного дозвілля дітей під час канікул, розроблені конкретні плани роботи з дітьми на літні канікули і забезпечено їх виконання;
- беручи до уваги довготривалість літніх канікул та з метою виконання Закону України «Про попередження насильства в сім'ї та недопущення правопорушень на сімейно-побутовому ґрунті» були взяті на контроль діти, які проживають в сім'ях, що вимагають особливого педагогічного контролю. З ними велася робота з контролю за поведінкою і перебуванням дітей у літній період;
- особлива увага приділялася організації дозвілля та змістовного відпочинку дітей.

Робота планувалась та проводилась за такими напрямками: патріотичний, фізкультурно-оздоровчий, екологічний, художньо-естетичний.

Літо 2017 року було насичене різноманітними подіями.

Найцікавішими та незабутніми були заходи:

- «Свято Івана Купала»;
- «День захисту дітей», святкова програма «Веселковий дивограй» з залученням спонсорів та гостей. Діти отримали масу позитивних емоцій та подарунків;
- «День захисника природи»;
- зустріч із учасниками бойових дій в АТО;
- екскурсії до «Поні-парку» та клубу «Аякс»;
- зустріч із скаутами;
- гра-пошук «Солодке дерево» та пікнік на природі;
- «День Нептуна» тощо.

Впродовж роботи закладу проведено ряд тематичних прогулянок та екскурсій: до міського краєзнавчого музею, до національного природничого парку «Бузький Гард», міського парку відпочинку, на іподром, аеродром.

Всі заходи проводились з урахуванням особливостей фізичного та розумового розвитку дітей.

Вихованці СЮН брали активну участь у змаганнях, конкурсах, за що були нагороджені грамотами та активну участь.

Всього в області було оздоровлено 1164 юннатів, що становить 61,3 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 661 дитина пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 11; дітей, позбавлених батьківського піклування – 6; дітей-інвалідів – 9; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 472; дітей з групи ризику – 36; талановитих та обдарованих дітей – 127; охоплено екскурсіями, походами – 756.

Одеська область

У **Малиновському районі** м. Одеса у ЦДЮТ «Промінь» проводилася робота по оздоровленню дітей на базі шкільних оздоровчих таборів. Діти брали участь у масових заходах та роботі гуртків центру. До Всесвітнього дня навколишнього середовища були проведені такі заходи: свято «Наш дім – Планета земля», вихід до парку імені Савицького по екологічній стежині з метою ознайомлення з видовим складом тварин, рослин парку та очищення його від сміття, круглий стіл «Унікальність Чорного моря».

16 червня було проведено свято «Мій улюбленець», на якому діти провели презентацію власних домашніх тварин на подіумному показі. 6 липня була проведена екскурсія до Океанаріуму, 13 липня – екскурсія на схили Чорного моря та багато інших цікавих заходів.

В **Суворівському районі** міста Одеса за час роботи пришкільних таборів відпочинку були проведені екскурсії до куточка живої природи та акватераріуму та два майстер класи по виготовленню виробів в техніках «Аплікація» і «Паперопластика». У заходах були задіяні такі ЗНЗ, як гімназія №7, школи № 14, 15, 17, 40, 48, 49, 71, 92 та школа-сад № 292.

16 червня 2017 року було проведено завершальну гру «Юні знавці природи», яка була присвячена закриттю табірної зміни, яка проходила на території лісництва в с. Красносьолка. Гра проводилася у вигляді квесту. Під час проходження маршруту діти відвідали 10 станцій.

В **Балтському районі** освітні заклади еколого-натуралістичного напрямку відсутні.

У **Білгород-Дністровському районі** працював табір «Чорне море»-2017, де відпочивали 22 дитини, з них 5 талановитих та обдарованих.

В **Болградському районі** проведені акції «До чистих джерел», «Чисте довкілля», проведено екскурсії до м. Ізмаїл, м. Болград. Всього охоплено 135 дітей. Відповідно розкладу працювали гуртки еколого-натуралістичного спрямування.

В **Березівському районі** Одеської області вихованці готували та захищали проекти «Лікарські рослини», «Птахи рідного краю», «Збережемо чистим довкілля». В центрі проводились цікаві масові заходи: свято до Дня захисту дітей «Даруємо радість дітям», конкурси малюнків «Ура канікули!», «Моя Україна – душі джерело», гра-подорож «Крайною здоров'я», «По заповідних куточках України», вікторина «Флора та фауна Чорного моря», «Цікавинки природи».

Також вихованці оздоровлювалися в дитячому оздоровчому таборі «Чайка» на березі Тилігульського лиману.

У **Великомихайлівському районі** Одеської області працював літній оздоровчий табір, де влітку поточного року відпочивали 120 юннатів, з них дітей інвалідів – 2 особи, дітей з багатодітних та малозапечених сімей – 15 осіб, талановитих та обдарованих дітей – 11 осіб.

У м. Ізмаїл Одеської області профільний табір відпочинку «Юний еколог міста» працював протягом 3-х змін.

За період літніх канікул у таборі відпочили 126 хлопчиків та дівчат віком від 7 до 14 років. Робота табору почалась з традиційного відзначення Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища. В рамках заходу вихованці табору та юннати взяли участь у відкритті нової експозиції Музею Придунав'я «Музика у камені». Було проведено цікаву бесіду про історію річки Дунай. Після бесіди діти взяли участь у вікторині «Дунай – ріка дружби».

Цікава гра «квест» допомогла дітям проявити кмітливість, спостережливість та продемонструвати свої знання про флору і фауну. Було також проведено пізнавальну

бесіду на тему «Маленькі цікавинки про життя тварин та рослин», яка поповнила знання вихованців про навколишнє середовище. З метою профорієнтації проведені зустрічі з фахівцями та екскурсії до установ та підприємств міста, таких, як: Музей пароплавства, пожежна частина МНС м. Ізмаїл, прикордонна частина, Центр зайнятості.

Розроблено комплекс заходів для вихованців шкільних гуртків еколого-натуралістичного напрямку: відвідування музеїв м. Ізмаїл, організовані екскурсії на СЮН, одноденні походи по рідному краю з метою екологічного виховання і освіти.

У **Захарівському районі** 168 юннатів взяли участь в екскурсіях та походах. Влітку 2017 року в районі оздоровлення дітей та учнівської молоді через мережу освітніх закладів еколого-натуралістичного спрямування не проводилось, однак була організована робота пришкільних дитячих оздоровчих таборів з денним перебуванням.

У **Лиманському районі** Одеської області проведені екскурсії до парків «Лісова пісня», «Японський сад» та до пам'ятника «Жертвам Голодомору». Відвідали екскурсії учні дев'яти загальноосвітніх навчальних закладів.

На базі **Любашівського** районного центру дитячої та юннатської творчості працюють гуртки еколого-натуралістичного напрямку «Юний еколог», «Юні бджолярі», «Основи біохімії».

У **Миколаївському районі** Одеської області працював табір «Мрія», де було оздоровлено 50 дітей.

В **Овідіопольському районі** Одеської області у кожній школі району працював оздоровчий табір. Термін роботи табору з 1 по 16 червня.

Загалом в усіх таборах району було оздоровлено 2700 дітей, з них 52 – дітей з багатодітних сімей.

Були проведені розважальні заходи: концертно-розважальна програма «Країна дитинства – країна мрій», естафетні змагання, конкурс малюнків «Омріяна Україна очима дітей», конкурс «Квіти Українського віночка», екологічний рейд «Охорона природи – поклик душі», виставка робіт з природного матеріалу «Герої чарівних казок» та інші цікаві заходи.

В **Окнянському районі** Одеської області у закладах літнього оздоровлення було оздоровлено 48 вихованців.

Керівники гуртків використовують усі можливості природного середовища. Планування літнього табору було побудовано як подорож по різноманітним станціям. Протягом літа 36 вихованців БДЮТ, завдяки районній програмі «Відпочинку та оздоровлення дітей Красноокнянського району на період 2014-2018 років», затвердженої рішенням Красноокнянської районної ради від 25.01.2014 року № 292-VI, пройшли оздоровлення у профільних таборах відпочинку в м. Скадовськ (Херсонська область) та смт. Сергіївка (Одеська область).

У **Подільському районі** Одеської області найважливішим питанням під час літнього оздоровлення дітей було охорона життя та здоров'я вихованців. Керівники гуртків центру дитячої та юнацької творчості Котовського району постійно проводили бесіди та інструктажі з техніки безпеки. Вихованці відділу охоплювалися гуртковою роботою екологічного та творчого напрямків. Плідно працювали гуртки: «Виготовлення сувенірів», «Юні флористи», «Декоративно-ужиткове мистецтво», «Екологічний ляльковий театр», «Дитячий театр».

Керівники гуртків відділу провели: свято «День захисту дітей», ігри та конкурси на свіжому повітрі, спортивні ігри та змагання «Українці – сильна нація», театралізоване дійство «Літо – це кльово!», інсценування казки «Королева емоцій», «Свято українського віночка».

У м. **Южне** Одеської області 25 учнів відпочили у таборі ДЗВ «Еколог» (табір з денним перебуванням для учнів 7, 8, 10 класів).

Всього в області було оздоровлено 1075 юннатів, що становить 58 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 801 дитина пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 32; дітей, позбавлених батьківського піклування – 37; дітей-інвалідів – 16; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 342; дітей з групи ризику – 25; талановитих та обдарованих дітей – 349.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 25;
- в таборах денного перебування – 632;
- в профільних таборах – 152;
- охоплено екскурсіями, походами – 1645 .

Полтавська область

Одним із завдань Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру та позашкільних закладів області еколого-натуралістичного спрямування влітку є реалізація права кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб дітей, створення належних умов для освітньої, культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з дітьми під час літніх канікул.

Головними принципами забезпечення відпочинку є використання природного середовища (річок, озер, лісу), увага до вікових особливостей психологічного розвитку, використання засобів загартування, підвищення їх фізичного, духовного та інтелектуального розвитку.

Юннати брали участь у різних екологічних акціях, експедиціях, конкурсах, доглядали за тваринами в куточках живої природи, працювали на навчально-дослідних земельних ділянках, вели спостереження, дослідження, заготовляли лікарську сировину.

Протягом оздоровчого періоду були використані різні форми оздоровчо-пізнавальних заходів.

Головною метою діяльності під час оздоровлення дітей є поглиблення та закріплення знань, умінь і навичок, одержаних під час вивчення дисциплін природничого циклу. Вирішенню цих завдань допомагає польова практика, яка є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу в очно-заочній біологічній школі. Вона сприяє ґрунтовному закріпленню набутих знань в ході оволодіння теоретичним матеріалом.

Найбільш ефективним засобом застосування нових методик екологічного виховання та навчання сучасної людини є залучення учнів до наукових експедицій з комплексного вивчення природи.

Під час екологічних експедицій юннати отримують уявлення про різноманітні види рослин і тварин, про явища та взаємозв'язок компонентів живої природи, здобувають навички поведінки в ній та методики досліджень (метеорологічних, екологічних, флористичних, етнографічних).

З 18 червня по 07 липня 2017 року для 60 юних науковців Полтавської області Полтавським обласним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді було організовано обласну науково-дослідницьку експедицію на базі геологічної пам'ятки природи «Бутова гора» у Шишацькому районі, основним завданням якої було вивчення та охорона рослинного і тваринного світу, формування у слухачів навичок наукових досліджень біологічних об'єктів у природі. Заняття під час експедиції проводили викладачі Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Полтавського національного технічного

університету імені Ю. Кондратюка. В програмі було передбачено не лише навчальну діяльність слухачів, але й оздоровчу, спортивну, культурно-масову роботу.

Залучення учнівської молоді до наукових експедицій – це ефективний метод упровадження екологічного виховання.

Структурним підрозділом Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді є обласний дитячо-юнацький оздоровчий табір «Еколог» у селі Міські Млини Зіньківського району.

Протягом 4 змін у таборі оздоровлено 554 дитини з Гадяцького, Глобинського, Диканського, Зіньківського, Карлівського, Кобеляцького, Котелевського, Лохвицького, Лубенського, Миргородського, Новосанжарського, Полтавського, Решетилівського, Семенівського, Чорнухинського, Чутівського, Шишацького районів Полтавської області та міст Полтави, Лубен, Миргорода, Києва, Харкова. Серед відпочиваючих були вихованці гуртків еколого-натуралістичного спрямування, переможці предметних олімпіад, юні дослідники МАН, переможці та призери всеукраїнських, обласних, районних конкурсів різного спрямування, відмінники навчання.

Діти в таборі були забезпечені 5-разовим харчуванням, мали змогу кожного дня споживати свіжі овочі, фрукти, солодоці та десерти.

Для дітей проводились екскурсії до Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, музею історії Полтавської битви, музею українського весілля, різні конкурси та пізнавальні заходи, свята, трудові десанти.

Матеріально-технічна база табору відповідає сучасним стандартам: затишні спальні та їдальня, спортзал, ігрові та спортивні майданчики, великий телевізор із супутниковою антеною, професійна апаратура для проведення дискотек, комп'ютери, кондиціонери, велосипеди, автобус для здійснення екскурсій.

Так, протягом змін було організовано та проведено велику кількість конкурсних програм та свят.

Окрім відпочинку в таборі діти мали змогу займатися науково-дослідницькою діяльністю. З цією метою науковцями Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка було розроблено 2 маршрути екологічної стежки «Табірний» та «Ворсклянський», які використовуються для екскурсійної діяльності та науково-дослідницької роботи.

Однією з найпоширеніших форм є табори з денним перебуванням. Метою таких таборів було оздоровлення і відпочинок дітей у поєднанні з натуралістичною роботою, із задоволенням інтересів відповідно до індивідуальних потреб дітей шкільного віку.

При 7 еколого-натуралістичних центрах і районних станціях юннатів працювали табори з денним перебуванням, де було оздоровлено 169 дітей.

Добре організована робота таборів Кременчуцьким міським еколого-натуралістичним центром учнівської молоді, Новосанжарською, Карлівською, Пирятинською районними станціями юних натуралістів, Лубенською міською станцією юних техніків і натуралістів та Диканським і Котелевським районними Будинками дитячої та юнацької творчості.

З 19 червня по 07 липня 2017 року на базі Карлівської районної станції юних натуралістів організовано роботу профільного табору «Юннат» з денним перебуванням. Для 30 дітей були проведені різноманітні розважально-конкурсні програми, екскурсії до лісу, краєзнавчого музею, музею машинобудівного заводу, Красноперівського лісу, пожежної частини МНС, працювали гуртки за інтересами. Щодня діти мали змогу відвідувати річку.

Також було проведено:

- ігрові розважальні програми «Здрастуй, літо!», «Розкажи мені про себе», «Актори», «У світі казки», «Веселі старти», «Улюблена гра моєї родини», «Ми маємо таланти»;

- бесіди «Україна в моєму серці», «Бувайте здорові».

З 06 по 23 червня 2017 року на базі Котелевського Будинку дитячої та юнацької творчості працював табір з денним перебуванням «Юність». За час роботи табору оздоровилося 15 гуртківців.

За період роботи табору були проведені:

- змагання та естафети «У здоровому тілі – здоровий дух», «День друзів природи», «Весела регата»;
- конкурси «Подорож стежиною здоров'я», «Містер та Міс табору»;
- бесіди «Сторінками Червоної книги», «Де безпеку поважають, там здоровими зростають», «У гостях у зеленої аптеки»;
- конкурси малюнків «Людина і ліс», «Квіткава галявина», «Ярмарка дитячої творчості».

З 29 травня по 16 червня на базі Новосанжарської районної станції юних натуралістів працював табір відпочинку з денним перебуванням «Юний натураліст», в якому мали змогу оздоровитись 20 юннатів.

З метою поглиблення знань, любові до рідного краю, розвитку практичних умінь та навичок було проведено ряд екскурсій у природу: в ліс, на луки, до водойм, на сільськогосподарські поля з метою вивчення агроценозів. Були організовані екскурсії до районного краєзнавчого музею, до Полтавського краєзнавчого музею.

Здійснювалися трудові десанти, діти працювали на навчально-дослідній земельній ділянці, в куточку живої природи, доглядали і вели спостереження за тваринами, кімнатними рослинами, заготовляли лікарську сировину.

Були проведені змагання з футболу, волейболу, турнір із шахів, гра «Брейн – ринг», спортивне свято «Веселі старти», конкурси «Містер та Міс табору».

Для 35 вихованців у таборі «Юннат» з денним перебуванням при **Кременчуцькому міському еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді** з 29 травня по 16 червня 2017 для дітей були організовані:

- ігрові та спортивні програми «І знову ми у таборі зустрілись», квест «Бережи природу», «Зоологічна естафета»;
- конкурси малюнків «Ми діти України», «Ліси – легені нашої планети»;
- екскурсії «Вогонь та діти», «Рослинний та тваринний світ парку Придніпровського», «Солодкі шоколадні історії», кінно-спортивна школа «Фаворит»;
- трудові десанти «Галерея кімнатних рослин», «Парад квітів біля школи», «Чисті прибережні смуги».

Для **25 вихованців Пирятинської районної станції юних натуралістів у таборі «Первоцвіт» з 29 травня по 16 червня** було проведено:

- бесіди «Охороняй та збагачуй рідну природу», «Бережімо природу рідного краю»;
- вікторини «Рослини – символи України», «Люблю тебе Україно»;
- трудові десанти, робота на навчально-дослідних земельних ділянках;
- майстер-класи з писанкарства;
- екскурсії екологічними стежками, велопогулянки;
- конкурси малюнків та поробок «Краса врятує світ», свята «День Вишиванки».

При Лубенській міській станції юних техніків і натуралістів працював профільний табір з денним перебуванням «Юний натураліст». З 29 травня по 16 червня 2017 року для 8 вихованців були проведені такі заходи:

- спортивні змагання і конкурси «Весела естафета», «Сторінками народного календаря», «Живої природи душа промовляє», «Між нами козаками», «Гостини казкової родини»;
- конкурс малюнків «Здрастуй любе літечко»;

- майстер-клас «Квіти сонця».

З 19 червня по 2 липня 2017 року на базі Диканського районного Будинку дитячої та юнацької творчості працював табір з денним перебуванням, в якому відпочивало 60 вихованців, для яких проводились масові заходи еколого-натуралістичного, краєзнавчого та туристичного спрямування.

Всього в області було оздоровлено 1991 юннати. У тому числі 754 дитини пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 4; дітей-інвалідів – 4; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 66; дітей з групи ризику – 7; талановитих та обдарованих дітей – 673.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 554;
- в таборах денного перебування – 108;
- охоплено екскурсіями, походами – 3754.

Рівненська область

З метою повноцінного навчання і відпочинку учнівської молоді, розвитку їх творчих здібностей, удосконалення умінь і навичок з певних профілів діяльності, проведення природоохоронної та краєзнавчої роботи педагогічним колективом комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради у травні-червні проведено навчально-пізнавальну екскурсійну програму „Світ дивовижної природи”. У програмі взяли участь більше 1000 учнів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів міста Рівного та Рівненської області. В рамках заходу проведено стаціонарні та виїзні майстер-класи: „Сувенірна майстерня”, „Захоплююче лозоплетіння”, „Мистецтво орігамі”, „Майстерня квітів із тканини”. Учні мандрували екологічною стежкою, дізнались багато цікавої інформації про тваринний світ різних континентів у живому кутку, ознайомились із предметами старовини та традиціями українців у світлиці „Берегиня”, дізнались про особливості вирощування рослин у овочевій та квітковій теплицях, на навчально-дослідній земельній ділянці, відвідали куточок екзотичних рослин, дендропарк, сад пахоців, колекційну ділянку лікарських рослин, милувались колекцією однорічників та багаторічників, які прикрашають територію Станції. Юннати спостерігали за бджолами на пасіці, дізнались про особливості професії пасічника.

З метою екологічного виховання учнів у літній період, дбайливого ставлення до природи, оздоровлення юннатів в екологічно чистій місцевості 19-21 червня 2017 року 27 вихованців гуртків „Юні зоологи” та „Екологічний театр” комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради спільно з вихованцями гуртка „Юні екологи” Будинку дітей та молоді Дубенської міської ради вивчали об’єкти живої природи Шумського району Тернопільської області та Дубенського району Рівненської області під час еколого-краєзнавчого походу за маршрутом місто Рівне – село Мала Іловиця – село Майдан – село Антонівці – село Стожок – місто Дубно – місто Рівне. Табір базувався в урочищі Василева на околиці села Мала Іловиця Шумського району Тернопільської області поблизу джерела преподобного Амфілохія Почаївського. Мандруючи екологічною стежкою „Кременецькі гори”, діти вивчали духовну культуру свого народу, проводили моніторингові дослідження стану джерел Кременецьких гір в межах Кременецького, Шумського та Дубенського районів, очистили існуючі джерела, виявляли причини зменшення кількості та замулення джерел, що входять до басейну річки Іква. Захоплюючим був підйом на гору Уніас. Юні природолюби побували в музеї під відкритим небом „Штаб УПА-Південь”, відвідали Іловицьку святиню – храм Вознесіння Господнього, капличку, збудовану в честь преподобного Амфілохія, природну пам’ятку – Ясен, якому понад 300 років, спілкувались із старожилами села

Мала Іловиця, які розповіли юннатам історичну минувшину своєї місцевості, біографічні факти із життя преподобного Амфілохія, побували на подвір'ї і в хатині, де він бував та спілкувалися з очевидцями його життя. В рамках походу діти загартовувались оздоровчими купаннями в джерелі, заготовляли лікарську сировину, вивчали рослинний та тваринний світ, ставили екологічні сценки „Цілющі рослини поруч нас”, складали та співали пісні біля вечірнього вогнища, ділились враженнями під час гри „Відкритий мікрофон”.

Щороку юннати Рівненщини у складі обласної навчально-польової експедиції учнівської молоді „ЮНЕКО” вирушають досліджувати біологічне та ландшафтне розмаїття регіону. Цьогоріч захід відбувся з 3 по 7 липня на базі Надслучанського регіонального ландшафтного парку (Березнівський район, с. Маринин). 30 учнів вивчали унікальні ландшафти, які є нетиповими для регіону. Наметовий табір розташувався в урочищі „Млинкова річка”. З місця таборування щоденно здійснювались радіальні виходи за тематичними маршрутами. Учасники експедиції побували на Замковій горі – місці, де було знайдено древнє поселення, милувались Губківським замком з кручі, вивчали іхтіофауну ріки Случ. Дослідники відвідали ландшафтний заказник „Соколіні гори”, де спостерігали виходи гранітних порід, ознайомились з флористичним різноманіттям ділянки. На практичних заняттях учні навчилися робити ботанічні описи ділянок та збирати гербарій. Учасники експедиції аналізували екологічний стан водних об'єктів на території кількох заказників, що входять до складу парку.

Впродовж червня 2017 року вихованці Екологічного центру Рівненського міського палацу дітей та молоді здійснили 7 експедицій із дослідження компонентів навколишнього природного середовища Рівненської області. Об'єктами досліджень були: мала річка, рослинність природних та штучних біоценозів, вікові дерева, раритетні види рослин тощо. Дослідження проводили у лісових масивах біля сіл Шпанів, Зозів, Городок, на озері Басів Кут, у лісовому заказнику урочище Павлівщина, ботанічному заказнику „Бабинський ліс”, село Озеряни Здолбунівського району, село Волошки Рівненського району. Об'єктами дослідження були рівень синантропізації рослинного покриву лісових угруповань, червонокнижні види рослин. Впродовж місяця вихованці продовжували орнітологічні спостереження із збору інформації для створення „Європейського атласу гніздових птахів”. Дослідження проводили на 5-ти ділянках. Загалом у дослідженнях взяли участь 18 вихованців. 37 вихованців центру взяли участь у Міжнародному проекті „Від Палацу до Палацу” який включав ознайомлення з природними, історичними та культурними об'єктами семи країн Європи.

75 вихованців гуртків еколого-натуралістичного профілю Дубенського районного Будинку учнівської молоді відбувалось у пришкольніх таборах з денним перебуванням на базі Варковицької гімназії, Соснівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Дубенської районної ради.

У Будинку дітей та молоді Дубенської міської ради функціонував табір відпочинку із денним перебуванням дітей „Цвітограй”. У таборі „Цвітограй” працювало 2 профільних табори: „Турист” та „Калинонька”. Еколого-натуралістичний профіль позашкільної освіти реалізується в гуртках „Юні екологи”, „Любителі зеленої архітектури”, „Екологічне краєзнавство” (керівник Потапчук Валерій Дмитрович). Вихованці даних гуртків відпочивали у профільному таборі „Турист”. Згідно плану роботи табору вихованці взяли участь у заходах еколого-натуралістичного спрямування: „День охорони довкілля”, квесті „Лісова мандрівка”, змаганнях знавців Червоної книги, екологічній акції „Збережемо природу”, бесіді „Друзі наші менші”, вікторині „У світі тварин”, конкурсі малюнків „Мій домашній улюбленець”. Також діти взяли участь в походах: „м. Дубно – с. Івання”, „м. Дубно – с.Кліпець – урочище Гурби – с. Мала Іловиця – с. Стіжок”. Загальна протяжність маршруту близько 44 км.

Маршрут пролягав через Дермансько-Острозький національний природний парк та Національний природний парк „Кременецькі гори”. Похід „с. Майдан – с. Мала Іловиця – гора Уніас – Джерело Преподобного Амфілохія”. Загальна протяжність маршруту 24 км. Під час походів діти вивчали природу, рельєф, рослинний і тваринний світ рідного краю.

В 28 загальноосвітніх навчальних закладах Здолбунівського району було організовано та проведено роботу літніх мовних таборів, до яких залучено 3150 школярів, що становить 50 % від загальної кількості школярів. До мовних таборів залучено 47 % дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, 51 % дітей-інвалідів, 38 % дітей з багатодітних та з неповних сімей, 90 % дітей, схильних до правопорушень. На базі Здолбунівської гімназії, яка є учасником проекту „Go Camp”, що оголошений Главою держави на популяризацію вивчення іноземних мов, був організований мовний табір “WiseWhyKids”, де працювали волонтери Kailah Netherclift (Корпус Миру) та Raghda Bayoumy (Go Camp). Крім того, до роботи в таборах залучалися студенти-волонтери (Здолбунівська загальноосвітня школа I-III ступенів №1, Маломощаницька загальноосвітня школа I-II ступенів). В районі охоплено близько 1347 дітей дошкільного віку літнім відпочинком та оздоровленням у дошкільних навчальних закладах, що становить 72 % від їх загальної кількості, за рахунок переведення їх на оздоровчий режим роботи.

У виїзному еколого-туристичному таборі „Джерельце” Берестовецької загальноосвітньої школи I-III ступенів Костопільського району, який проходив в урочищі „Замок” Костопільського району, оздоровлено 30 дітей.

Всього в області було оздоровлено 6345 юннатів, що становить 83 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 3245 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 10; дітей, позбавлених батьківського піклування – 8; дітей-інвалідів – 12; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 748; дітей з групи ризику – 17; талановитих та обдарованих дітей – 2450.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 245;
- в таборах денного перебування – 3275;
- в профільних таборах – 180;
- охоплено екскурсіями, походами – 2645.

Сумська область

Ефективному оздоровленню та повноцінному відпочинку дітей, створенню належних умов для організації навчально-виховної, оздоровчої роботи з вихованцями закладів позашкільної освіти області під час літніх канікул 2017 року сприяло функціонування профільних таборів, таборів праці та відпочинку, учнівських виробничих бригад, трудових загонів; проведення експедицій, походів, польових практик тощо.

У закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного спрямування різними організованими формами оздоровлення було охоплено понад 3700 вихованців, з них у профільних таборах – 677 осіб.

Для вихованців профільних таборів було проведено низку різноманітних виховних заходів, спрямованих на формування екологічної культури, основ духовно-морального розвитку особистості, усвідомлення цінності життя та збереження здоров'я, естетичної культури, соціально-комунікативних компетенцій, готовності до творчої праці; ціннісного ставлення до суспільства і держави, культури та мистецтва, суспільно-корисної праці, родини.

Основними формами виховної роботи були свята, тематичні дні, пізнавально-розважальні програми, екскурсії, творчі зустрічі, диспути, бесіди, лекторії, виставки

дитячих малюнків, стіннівок творчих учнівських об'єднань, плакатів, науково-популярної літератури тощо. Характерною складовою всіх заходів стало активне впровадження інтерактивних ігрових методик, новітніх інформаційно-комунікативних технологій, широке залучення батьківської громади.

У червні 2017 року 100 вихованців творчих учнівських об'єднань еколого-натуралістичного відділу Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю віком від 6 до 17 років корисно й цікаво провели час у профільному оздоровчому таборі «Юннат», роботу якого було організовано на основі освітніх програм «Екологія і діти», «Здоров'я природи – здоров'я людини». Діти пройшли навчально-виробничу практику на НДЗД, взяли участь у ігрових, конкурсно-розважальних заходах, екскурсіях. Щодня для вихованців проводилися пізнавально-розважальні програми, естафети, конкурси, майстер-класи та заняття в гуртках екологічного профілю. Цікавими для дітей були екскурсії до музею, бібліотеки і віварію Сумського аграрного університету, краєзнавчого музею, Сумської муніципальної галереї, ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою; походи до урочища Мамаївщина, лісу, на луки; свята «Моя країна Україна, а рідний край у нас Сумщина», «Ми діти твої, Україно!», «Земля – наш спільний дім», «Юннатівське літо»; ігрові та пізнавально-розважальні програми «Ми – друзі природи», «Ми – сумчани», «Around the world», «Лісова прогулянка», «Майбутнє лісу в наших руках», «Музичне асорті», «Країна майстрів», «Заповідні перлини Сумщини», «Діалоги з природою»; конкурси «У пошуках скарбів», «Рекорди нашого табору», «Пан і Пані табору» тощо.

Актив ради загонів щодня звітував про проведений день на сайті Центру.

29 – 30 червня 2017 року було проведено обласний експедиційно-польовий збір команд юних екологів з теми «Залучення учнівської молоді до спостережень за станом довкілля», учасниками якого стали 30 вихованців закладів освіти, а саме: Великописарівської районної станції юних натуралістів, Конотопської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10, комунального позашкільного навчального закладу Тростянецької районної ради «Палац дітей та юнацтва», комунального позашкільного навчального закладу Білопільської районної ради «Центр дитячої та юнацької творчості», Хмелівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Краснопільської районної ради, Охтирського міського центру позашкільної освіти – Малої академії наук учнівської молоді, Шосткинської міської станції юних натуралістів, Лебединського районного будинку дитячої та юнацької творчості, комунального закладу Сумської обласної ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю.

Програмою збору було передбачено проведення практичних занять «Методика проведення метеорологічних спостережень», «Терміни і видові назви рослин і тварин латинською і англійською мовами», «Картування популяцій рідкісних видів рослин», «Аналіз стану популяцій рідкісних і зникаючих деревних видів на заповідних територіях, заходи з їх збереження», «Агроекологічний моніторинг ґрунтів», «Лісова селекція. Розмноження лісових дерев»; екскурсії до дендрарію СНАУ «Екологічно здорове та естетичне середовище існування людини». До проведення практичних занять були залучені науково-педагогічні працівники Сумського національного аграрного університету.

Учасники збору взяли участь у квесті «Спортивна ботаніка», метою якого було ознайомлення з видовим складом дендрарію університету, фотографування запропонованих видів рослин.

За підсумками роботи збору вихованці й педагоги виготовили постер «Екологічно здорове довкілля – це...».

З 29 травня по 16 червня 2017 року на базі Конотопської міської станції юних натуралістів працював профільний табір «Юннат», в якому було оздоровлено 35 вихованців.

Згідно з планом роботи табору проводилися рухливі ігри та розваги на свіжому повітрі «Спритні та швидкі»; інтелектуально- та конкурсно-розважальні програми «Танок квітів», «Смійся, розважайся – здоров'я набирайся!», «Краще луснути від сміху, ніж померти від нудьги»; конкурси малюнків на асфальті «Літо очима дітей», «Моя Батьківщина – Україна»; екскурсії валеологічного та пізнавального характеру до музею авіації, пожежної частини, річки Єзуч, озера Кандибино, зоопарку в м. Київ, міського парку, міської дитячої бібліотеки тощо.

Належна робота приділялася трудовому вихованню. Діти щоденно піклувалися про тварин зоокуточка, доглядали за кімнатними рослинами, працювали на НДЗД. Юннати виявили високий рівень творчості та самостійності, набули комунікативні навички – уміння працювати в різноманітних групах, виконуючи різні завдання. Підсумком роботи профільного табору «Юннат» став святковий концерт «Добрих друзів ми зустріли», на якому були відзначені кращі вихованці табору.

З 29 травня до 16 червня 2017 року для 30 вихованців Шосткинської міської станції юних натуралістів було організовано роботу профільного табору «Юннат».

Кожний день перебування в таборі був насичений різноманітними заходами, а саме: відвідування басейну, кінотеатру, музеїв імені І. Кожедуба, казенного заводу «Імпульс», міського краєзнавчого; екскурсії у природу, до кінного клубу, екологічною стежиною «Еколого-природознавча»; експедиційні походи до с. Пиротчане, с. Путивськ, м. Новгород-Сіверський; конкурсно-розважальні програми. Також під час табірної зміни вихованці проходили еколого-польову практику на навчально-дослідній земельній ділянці закладу: впорядковували квітники, збирали сировину лікарських трав у відділку лікарських рослин, складали гербарії, доглядали за тваринами куточка живої природи та кімнатними рослинами лабораторії «Зимовий сад».

Пріоритетними напрямками оздоровлення в літній період у Сумському міському центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді були екологічний, художньо-естетичний, фізкультурно-спортивний тощо, якими було охоплено майже 2150 вихованців. Активно залучалися вихованці закладу до трудових та екологічних акцій «Прикрасимо землю своїми руками», «Наш квітничок», «Скарбниця флори», «Мурашка», «Екологічний десант», «Плекаємо наш сад».

Обізнаність у теоретичних питаннях та володіння практичними навичками з охорони природи, основ безпеки життєдіяльності, спритність та логіку 100 вихованців пришкольних таборів міста, ЦЕНТУМ змогли показати під час свята з нагоди Всесвітнього Дня охорони навколишнього природного середовища «Ми на варті природи».

На виконання вимог Меморандуму про співпрацю Сумської міської ради з міжнародним проектом USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» (MER), відповідно до Комплексної програми охорони навколишнього природного середовища м. Суми на 2016 – 2018 роки учні закладу 08 – 10 червня 2017 року взяли активну участь у Днях сталої енергії в місті Суми. Для 20 вихованців ЦЕНТУМ, що відпочивали у профільному таборі «Лісовичок», було проведено інтелектуальну гру «Енергоекономка». Під час акції «Енергозбереження на колесах» та флеш-мобу «Енергозбереження – крок до майбутнього», що проводились за участю педагогів і вихованців закладу 8 – 9 червня 2017 року, було розповсюджено 1000 буклетів «Енергозбереження – крок до майбутнього» серед населення міста.

У межах міських заходів до Міжнародного дня захисту дітей педагогічні працівники Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді провели розважальну програму «Спритні, дужі, грайливі»; майстер-класи з паперопластики «Долонька дружби», «Голуб миру».

У червні 2017 року 40 вихованців гуртків еколого-натуралістичного напрямку Лебединського районного будинку дитячої та юнацької творчості оздоровлювалися у профільному таборі «Сонечко».

Вихованці долучилися до виконання завдань проекту «Мій рідний край – краплинка України», взяли участь у квесті «Код вишиванки», екологічних акціях, операціях, зборі лікарських рослин, спортивних змаганнях, пізнавально-розважальних програмах «День захисту дітей», «Експрес позитиву» тощо.

У червні 2017 року профільний оздоровчий табір «Юні екологи» працював на базі Ямненської ЗОШ I-III ступенів Великописарівської районної ради, в якому було оздоровлено 15 дітей.

Під час роботи табору для учнів було організовано та проведено екскурсії до криниці «Юр'єва», гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Джерело Кременьове», фермерського господарства «Мрія», екопарку ім. Фельдмана у м. Харків, НПП «Гетьманський», районної станції юннатів; конкурс малюнків на асфальті «Ми за мир!»; екологічна гра «Бережи природу для людського роду!»; бесіди «Мій край – частинка України», «Рослини і тварини Червоної книги»; тренінг «Здоровим бути модно»; вікторина «Чи знаєте ви лікарські рослини?».

З 29 травня до 16 червня 2017 року на базі Ямпільської районної станції юних натуралістів працював профільний табір «Юннат», в якому було оздоровлено 25 вихованців.

Роботу в таборі було організовано за напрямками: трудове виховання, художньо-естетичне виховання, національно-патріотичне виховання, фізичне виховання, навчально – творча діяльність.

Під час зміни вихованці залучалися до трудового десанту «Чисті ділянки», брали участь у грі «Спорт-тайм»; вікторинах «Смачна та корисна їжа», «Україна – моя країна», «У гостях у флори»; естафеті «Веселі старты»; трудових акціях «Квітуча клумба», «Затишок»; творчому конкурсі «Сипучі візерунки»; грі-вікторині «Найспритніші»; конкурсі малюнків на асфальті, творчій майстерні «Виготовлення підставки під олівці», бесіди «Таємниця твого імені»; ознайомилися з діяльністю краєзнавчого музею селища Воздвиженське, пожежної частини смт Ямпіль тощо.

На базі Кролевецької районної станції юних натуралістів з 12 до 25 червня 2017 року для 40 вихованців було організовано роботу профільного дитячого експедиційного табору оздоровлення та відпочинку «Юний натураліст». Основна мета діяльності табору – залучення вихованців до натуралістично-краєзнавчої роботи, ознайомлення їх з природою рідного краю, проведення спостережень і вивчення природи регіону, набуття практичних навичок польових досліджень під час експедиції на р. Десна поблизу м. Новгород-Сіверський (Чернігівська область).

З 29 травня до 16 червня 2017 року 22 вихованців гуртків еколого – натуралістичного відділу Глухівського міського центру позашкільної освіти оздоровилися в таборі «Веселка» цього закладу. Вони відвідали Духовно-просвітницький центр м. Глухів, Музей Природи Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка; взяли участь у природоохоронній операції «Зелене насадження», трудовій акції «Чисте довкілля», конкурсі «Традиційні українські страви», вікторині «У світі птахів», конкурсі малюнків «Мешканці водойм нашого міста» тощо.

У Комунальному позашкільному навчальному закладі Білопільської районної ради «Центр дитячої та юнацької творчості» з 12 по 27 червня 2017 року працював профільний табір з денним перебуванням «Веселка», в якому оздоровилися 48 вихованців закладу. З них вимушені переселенці – 1, малозабезпечені – 6, багатодітні – 3.

Під час роботи табору були проведені загальнотабірні заходи:

- Ігрова програма «Здрастуй літо, здрастуй табір».

- Спортивно-ігрова програма «Здоровим будь».
- Конкурс ерудитів «Рослинний і тваринний світ».
- Мультимедійна мандрівка «Зелена аптека».
- Пізнавально-ігрова програма «Хай у серці кожної дитини живе любов до Батьківщини».
- Свято «Священна пам'ять в спадок нам дана». /Лінійка Слави, покладання квітів до пам'ятника «Вічний вогонь»/
- Святковий концерт «До нових зустрічей, Веселко!»,
- присвячений закриттю табору відпочинку «Веселка».

В таборі здійснювалися заняття за профілями :

Еколого-натуралістичний: в якому були проведені заходи:

- Ігри на знайомство. Гра-руханка «*Ми йдемо*».
- Екскурсія в куточок живої природи, до міні-зоопарку ЦДЮТ. Тваринний і рослинний світ природи.
- Улюблений куточок природи. Догляд за тваринами.
- Прогулянка, милування природою. Міні-дендрарій ЦДЮТ. Хвойні види дерев. Жива, нежива природа. Ігри на свіжому повітрі. Явища природи.
- *Наш дім – планета Земля*» (заняття-подорож).
- Інтелектуальна гра «*Дивовижний світ*»
- Екологічна мандрівка в живий куточок «*Друзі наші менші*»
- Екологічна гра «*Дивовижний світ птахів*» .
- Конкурс «*Впізнайте лікарські рослини. Властивості лікарських рослин*».
- Виховна година «*Знай, люби, бережи!*»

Загін «Little monkeys», у якому проведені заходи:

- Гра-знайомство «My Family and Me».
- Подорож до англійської Королеви.
- What can I do? Що я вмію робити.
- Рухлива гра «Walking, walking» Літня рухлива гра «What is missing?».
- В країні мультяндії.
- Ігри на повторення лексики з теми «Частини тіла».
- Вивчення рифмовки «Touch your legs..».
- Вузлик мудрості.
- Розучування пісні. Beautiful world around us. Beautiful world around us.
- Мандрівка у дивовижний світ фарб.
- Гра «I Like to Eat».
- Екскурсія до музею.
- Літні рухливі ігри.
- Розмовляємо англійською. Екскурсія до куточка живої природи.
- Вчимо пісні, вірші англійською: «Put your fingers on your head!»
- Мультяндія.

З вихованцями закладу, під час літнього оздоровлення, були проведені польові практики за напрямками :

Напрямок «Історичне краєзнавство».

Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17 працювало 12 вихованців.

Мета: дослідження історико – архітектурних об'єктів м. Білопілья.

Тема: «Архів як сховище документальних пам'яток історії».

Тема: «Музей як історична пам'ять поколінь.»

Тема: «Музей спортивної слави Білопільщини»

Напрямок «Географічне та геологічне краєзнавство». Під час польових практик з 14.06.17 по 23.06.17р. працювало 10 вихованців.

Мета: проведення досліджень :

Тема «Експерсія до р. Крига. Взяття проб води для подальшого дослідження в лабораторних умовах.»

Тема: «Експерсія до міських водопровідних кранів та колодязів, що розташовані за адресою: проба №1 – вул. Макаренка, 7 (водопровід); проба №2 – вул. Соборна, 80 (водопровід)».

Тема: «Експерсія до міських водопровідних кранів та колодязів, що розташовані за адресою: проба №3 – вул. Ліски, 25 (колодязь); проба №4 – вул. Комсомольська, 52. (колодязь)».

Напрямок «Археології».

Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17р. працювало 10 вихованців.

Мета: проведення археологічних обстежень прилеглої території стародавньої фортеці «Вир».

Тема: «Археологічні обстеження давньоруського поселення на території с. Старі Вирки Археологічне експедиція на місце поселення племен Черняхівської культури. Околиці м. Білопілля.»

Тема: « Археологічне експедиція на місце поселення племен Черняхівської культури. Околиці м. Білопілля (Перемога, 2)». Підсумки археологічних експедицій.

Напрямок «Дендрології». Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17 працювало 10 вихованців.

Мета: проведення експерсії до дендропарку ім. Й.Х. Мухопода.

Тема: Визначення рослин біоіндикаторів забрудненого середовища в межах дендропарку.

Експедиція до с. Воронівка.

Тема: «Вивчення та дослідження екологічних об'єктів в лісовому біоценозі.

Тема: «Способи та методи вирощування лісових насаджень. Організація догляду за зімкнутими лісонасадженнями .

Співставлення та порівняння видового складу лісових насаджень відвіданих нами місць».

Тема: «Вегетативне та насінневе розмноження голонасінних»

Напрямок «Квітникарства». З 16.06.17 по 22.06.17 під час польових практик працювало 12 вихованців.

Під час польових практик проведені дослідження за темами:

Тема: «Різноманітність квіткових та квіtkово-декоративних рослин ЦДЮТ, їх значення».

Тема: «Однорічні квіtkово-декоративні рослини».

Тема: «Дворічні квіtkово-декоративні рослини».

Тема: «Багаторічні квіtkово-декоративні рослини. Особливості росту та розвитку рослин».

Напрямок «Лісівництва». Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17 р. працювало 8 вихованців.

Під час проведених експерсій до с. Кальченки проведені дослідження:

Тема: «Вивчення основних типів рослинності».

Під час експерсії до мінідендрарію та мінізоопарку ЦДЮТ:

Тема: «Вивчення різноманітності тваринного та рослинного світу та шляхи їх охорони».

Напрямок «Біохімія». Під час польових практик з 14.06.17 по 26.05.17 р. працювало 15 вихованців.

Під час польових практик з біохімії проведені походи в природу (район до р. Вир):

Тема: «Вивчення складу ґрунтів».

Похід в природу (район Ліски):

Тема: «Добір зразків ґрунтів зі вмістом кальцій карбонату. Визначення наявності солі.»

Здійснені: обробка зібраних зразків ґрунтів, визначення кислотності, оформлені таблиці. Оформлення зібраної інформації, обробка проведених досліджень у вигляді таблиць, презентацій.

Художньо-естетичний напрям :

Школа мистецтв «Сузір'я»:

Напрямок «Плетіння з природного матеріалу» , «Соломоплетіння».

Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17 р. 16 вихованців здійснили походи в природу (район р.Крига).

Тема: « Вивчення місць наявності природного матеріалу, необхідного для роботи творчого об'єднання «Плетіння з природного матеріалу».Обробка зібраної сировини (сортування, сушка, зберігання)».Похід по м.Білопілля (район Михайлівської церкви).

Тема:« Створення карти народних ремесел».

Похід в природу (луки) з метою оздоровлення вихованців, зближення їх з природою.

Напрямок «Юні художники».

Мета польової практики:вчити дитину пізнавати світ, сприймати, аналізувати та відображати побачене і, навіть почуте, засобами візуального мистецтва. Під час польових практик з 14.06.17 по 26.06.17 р. 8 вихованців студії «Палітра» провели дослідження за темами: «Арка сучасного міського парку», «Вулицями рідного міста (вул. Петропавлівська)», «Старе місто (вул. О.Олеся)», «Сучасний дитячий майданчик (парк ім. Т.Г.Шевченка)», «Історичний пейзаж (ансамбль Михайлівського собору)», «Краєвид з елементами архітектури», «Пейзаж на території ЦДЮТ».

Великописарівська районна станція юних натуралістів Великописарівської районної ради. Пришкільний профільний оздоровчий табір «Юні екологи» працював з 01.06.2017 по 21.06.2017 на базі Ямненської ЗОШ І-ІІІ ступенів.

Табір відвідувало 15 учнів, з них 4 учні пільгових категорій (1 – напівсирота, 3 – з багатодітних сімей).

Під час роботи профільного оздоровчого табору для учнів були організовані та проведені екскурсії: до криниць «Юр'євої», гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Джерело Кременьове», фермерського господарства «Мрія», екопарку ім. Фельдмана м. Харків, райСЮНу, Гетьманського НПП. Також були проведені: конкурс малюнків на асфальті

«Ми за мир!», екологічна гра «Бережи природу для людського роду!», бесіда «Мій край – частинка України» за участю бібліотекаря сільської бібліотеки, бесіда «Рослини і тварини Червоної книги», тренінг «Здоровим бути модно», вікторина «Чи знаєте ви лікарські рослини?».

Участь дітей та учнівської молоді в масових заходах літньої оздоровчої кампанії сприяла їхньому інтелектуальному розвитку, формуванню культури спілкування, відповідального ставлення до навколишнього природного середовища, вихованню моральних, етичних та естетичних якостей особистості.

Всього в області було оздоровлено 3727 юннатів, що становить 49 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 1405 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 7; дітей, позбавлених батьківського піклування – 20; дітей-інвалідів – 9; дітей з

багатодітних та малозабезпечених сімей – 88; дітей з групи ризику – 36; талановитих та обдарованих дітей – 1245.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 246;
- в таборах денного перебування – 607;
- в профільних таборах – 70;
- охоплено екскурсіями, походами – 3050.

Тернопільська область

На виконання розпорядження голови облдержадміністрації від 31 травня 2017 року № 326-од «Про організацію літнього оздоровлення та відпочинку дітей у 2017 році», наказу управління освіти і науки облдержадміністрації від 03.11.2016 р. № 331 «Про організацію підготовки літнього оздоровлення та відпочинку дітей у 2017 році» у листопаді 2016 року розпочато підготовчий етап щодо організації літнього відпочинку та оздоровлення дітей Тернопільської області у 2017 році.

Протягом оздоровчого періоду 2017 року забезпечено оздоровленням і відпочинком 58116 дітей, що становить 48,5% від загальної кількості дітей шкільного віку.

Базовим літнім оздоровчим табором, де проводилась еколого-натуралістична, природоохоронна і краєзнавча робота, став ДОЗ «Ромашка», що знаходиться в Заліщицькому районі. Щотижня здійснювалися міні-екскурсії до водоспаду Джурин, в урочище Дівочі сльози, до стін замку урочища Червоне. З дітьми організовано годину спілкування «Природа – цілюще джерело тепла, краси, добра», конкурс «Знавці природи», бесіду «Чим небезпечні укуси комарів та кліщів, як вберегтися від них?»; щозміни діти відвідували міні-зоопарк «Крайня хата» у м. Яремче, релігійну святиню Марійський духовний центр Зарваниця, Кам'янець-Подільську фортецю, краєзнавчий музей у м. Заліщики. У гості приїжджав пересувний цирк.

У своїй роботі протягом літнього оздоровчого періоду 2017 року педагогічні працівники керувалися Конституцією України, законами України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей, збереження мережі дитячих оздоровчих закладів», «Про охорону дитинства», «Про позашкільну освіту», «Про забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення», Типовим положенням про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, іншими нормативно-правовими актами тощо.

Тернопільський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді протягом 2017 року провів ряд заходів щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей:

- з 02 по 22 травня на базі Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» м. Одеса (Всеукраїнський форум юних екологів України)
- з 28 вересня по 18 жовтня на базі Державного підприємства «Український дитячий центр «Молода гвардія» м. Одеса (Всеукраїнський форум учнівських трудових об'єднань)
- Всеукраїнського фестивалю патріотичних дій (12-15.06.17р. м. Київ)
- Всеукраїнського фестивалю патріотичних дій (6-9.06.17 р. м. Київ)
- Літня екологічна школа (Наказ № 38 від 01.06.2017 р.).

Літня екологічна школа працювала на базі ТОЦЕНТУМу у III зміни (I - 12.06.-23.06.; II - 10.07.-21.07.; III - 07.08.-18.08.) по напрямках: «Я – флорист», «Я – еколог», «Я – дослідник», «Я – любитель домашніх тварин» та на базі християнських літньо-оздоровчих таборів с. Зарваниця, м. Тернополя.

Керівники творчих учнівських об'єднань впроваджували у свою роботу різноманітні форми та методи роботи: еко-проекти, еко-квести, флеш-моби, тренінги, майстер-класи, ігри-вікторини, екскурсії, зоологічні всеобучі та ін.

Протягом літнього періоду охоплено оздоровленням 480 вихованців м. Тернополя та області.

На базі ТОЦЕНТУМ для педагогів позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування області був проведений семінар «Організація виховної роботи в період літнього оздоровлення та відпочинку школярів», метою якого було розкриття основних завдань літнього оздоровлення та відпочинку дітей, надання методичних рекомендацій щодо реалізації практичних аспектів виховної, національно-патріотичної, превентивної роботи в умовах дитячих оздоровчих закладів.

Всього в області було забезпечено оздоровленням і відпочинком 58116 дітей, що становить 48,5% від загальної кількості дітей шкільного віку.

У літній період 2017 року протягом 4 оздоровчих змін охоплено оздоровленням у ТОЦЕНТУМ 400 дітей району та області. З них оздоровчими послугами охоплено 21 дитину-сироту, 24 дитини з інвалідністю; 35 дітей, батьки яких є учасниками антитерористичної операції; та 6 дітей внутрішньо переміщених осіб, 136 дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей, 58 творчих і талановитих дітей; 10 дітей, які перебувають на диспансерному обліку.

Харківська область

Всього в Лозівській станції юних натуралістів Лозівської міської ради Харківської області було оздоровлено 350 юннатів, що становить 100 % від загальної кількості юннатів. У тому числі дитини пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 6; дітей, позбавлених батьківського піклування – 9; дітей-інвалідів – 2; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 12; дітей з групи ризику – 2; талановитих та обдарованих дітей – 35.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 90;
- в таборах денного перебування – 150;
- в таборах праці і відпочинку – 110;

Херсонська область

Організація відпочинку та оздоровлення юннатів області в літній канікулярний період здійснювалась відповідно річних планів роботи 6 позашкільних закладів еколого-натуралістичного спрямування:

- Голопристанська районна станція юних натуралістів;
- станція юних натуралістів Новокаховської міської ради;
- Каховська міська станція юних натуралістів;
- Білозерська районна станція юних натуралістів;
- Генічеська районна станція юних натуралістів;
- Новотроїцька районна станція юних натуралістів.

В рамках літнього оздоровлення в КЗ «Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради в період з 1 червня по 31 серпня 2017 року були організовані екскурсії для 1480 юннатів за темами: «До таємниць природи», «Рослини навчально-дослідної земельної ділянки», «Кімнатні рослини теплиці», «Бережіть хліб», «Країна юннатія», «Вікові дерева», «Водні та навколо водні рослини»:

- до музею Хліба ЦЕНТУМ;

- теплиці ЦЕНТУМ;
- навчально-дослідницької земельної ділянки, саду ЦЕНТУМ;
- живого куточку ЦЕНТУМ.

Окрім вищевказаного, проведено екскурсії в Національний природний парк «Нижньодніпрровський», Херсонський ботанічний сад при ХДУ, міський парк «Казений сад», гідропарк міста Херсона, Гаврилівське лісництво ДП «Великоолександрівського лісомисливського господарства». музей природи при Херсонському краєзнавчому музею, тощо.

16 червня та 07 липня 2017 року з метою підвищення рівня патріотичного виховання, глибокого інтерактивного ознайомлення учнівської молоді із морськими традиціями козацтва проведено історико-культурологічний квест у пониззі Дніпра «Козацька слава» на туристичних байдарках по місцям бойової слави українського козацтва. Учасниками стали 120 юних натуралістів з області а також діти, що знаходяться на обліку Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в м. Херсоні. Під час квесту в ігровій формі організатори доклали максимум зусиль для виховання в учасників через призму відчуття величі та багатства природи рідного краю, почуття поваги та гордості за власний народ, його славетну історію, її багатогранні прояви, ознайомлення з українськими народними звичками і традиціями.

13 червня 2017 року педагогами Центру разом з ДВНЗ «ХДАУ» було організовано роботу літньої еколого-біологічної школи для учнів Антонівської загальноосвітньої школи I-III ступенів ступенів № 21 Херсонської міської ради. В результаті заходу 18 дітей отримали уявлення про діяльність юних натуралістів в галузі охорони природи та наукових досліджень, зрозуміли, що кожний живий об'єкт в природі являє собою виняткову цінність та потребує нашої уваги та турботи.

З 05 по 08 червня 2017 року на базі біосферного заповідника «Асканія-Нова» проведено щорічну обласну наукову експедицію «Дослідження біорізноманіття Біосферного заповідника Асканія-Нова ім. Ф. Е. Фальц-Фейна». Захід проводився з метою залучення учнівської молоді Херсонської області до пошуково-дослідної, практичної природоохоронної роботи, підвищення рівня екологічних знань. Експедиція проводилася в рамках Всеукраїнського педагогічного експерименту «Екологізація позашкільної діяльності учнівської молоді у взаємодії позашкільного навчального закладу і об'єктів природно-заповідного фонду». В заході прийняло участь 15 дітей.

22 червня 2017 року проведено захід «Свято снопа». Учасниками свята були вихованці екологічного театру «Маків цвіт». На святі 21дітина ознайомилися з обрядами та звичаями нашого народу, дізналися про вирощування хліба, про хліборобську працю та бережливе ставлення до хліба.

З 16 по 26 серпня 2017 року 2 гуртківця Центру стали учасниками обласної літньої школи МАН у сел. Красне Скадовського району.

15 червня 2017 року Станція юних натуралістів Новокаховської міської ради вирушили в екологічну експедицію до околиць Нової Каховки та Дніпровської заплави з метою вивчення популяцій рослин та збору природного матеріалу для занять;

13-14 червня 2017 року Генічеська районна станція юних натуралістів провела комплекс заходів «Чарівний світ природи» для 120 дітей, де вони мали можливість стати учасниками майстер-класів, розважальних конкурсів з метою вивчення національних традицій Японії та Англії.

Протягом червня 2017 року 12 юннатів Новотроїцької районної станції юних натуралістів особливу увагу приділили вивченню галофітів: кермек, солонець, содник.

98 юннатів Голопристанської районної станції юних натуралістів прийняли участь в екологічних походах по екологічних стежинах: «Буркути», «Березовий гай» до краєвидів степу Буркут і «Олешківська пустеля». Також діти мали можливість

прийняти участь в екологічних екскурсіях по місцям пам'ятників природи місцевого значення: «Голопристанський акацієвий ліс», дубова роща міського парку, столітні Старозбурівські тополі.

Протягом липня 2017 року Каховська міська станція юних натуралістів провела «День екологічних ідей» з 45 школярами, де вони презентували та захищали свої власні екологічні проекти.

В період з 01 по 15 червня на базі Білозерської районної станції юних натуралістів працював відпочинковий табір з денним перебуванням «Паросток». Було охоплено 25 дітей, віком від 6 до 14 років. Виховна робота в таборі базувалася на розвитку дитячої ініціативи, колективної творчої справи. Традиційними для табору стали інтерактивні заходи: «Хай живе дружба», «Пошуки скарбів природи», «День іменинника», поетична сторінка «Несуть Дніпру джерела воду», а також квест та флешмоб. У таборі використовувались різні форми ігрової діяльності: народні ігри, ігри-конкурси, ігри на місцевості. Велике зацікавлення у вихованців викликали ігрові програми на згуртованість дитячого колективу «З'єднай сердечко», «Відкрий серце один одному», «Асорті»; спортивні змагання для загартування організму дитини «Богатирські ігри», «Маленькі Котигорошки». Протягом зміни діти долучалися до світу природи, усвідомлення її значущості, вчилися відчувати красу рідного краю. З цією метою проводилися різноманітні заходи: екологічні бесіди, ігри «Покажи тварину», турніри «Шумлять дерева мого краю», конкурси «Незвичайний світ комах». Традиційними стали природничі екскурсії з метою вивчення флори і фауни, заповідних об'єктів нашого краю. У табірну зміну вихованці вивчали природу рідного краю на піших екскурсіях до джерел, скверу по вул. Свободи. Велике значення приділялося ознайомленню учнів з традиціями та звичаями українського народу. Це такі заходи бесіда «Зелені свята», екологічне лото «Дерева в легендах та переказах». Заходи національно-патріотичного напрямку сприяли розвитку патріотизму та громадської активності, дозволили вихованцям усвідомити значення слів «батьківщина», «патріот», «українець». Змістовно пройшли: бесіди «До тебе Україна серцем лину», конкурс малюнка «Краса малої батьківщини», майстер-клас по виготовленню сувеніру «Серце надії».

Всього в області було оздоровлено 306 юннатів, що становить 26 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 179 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 5; дітей, позбавлених батьківського піклування – 4; дітей-інвалідів – 4; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 67; дітей з групи ризику – 12; талановитих та обдарованих дітей – 87.

Оздоровлено юннатів :

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 22;
- в таборах денного перебування – 276;
- охоплено екскурсіями, походами – 1127.

Хмельницька область

Всього в області було оздоровлено 1168 юннатів, що становить 22 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 379 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 29; дітей, позбавлених батьківського піклування – 5; дітей-інвалідів – 12; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 187; дітей з групи ризику – 7; талановитих та обдарованих дітей – 139.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 57;
- в таборах денного перебування – 119;
- в профільних таборах – 30;

- охоплено екскурсіями, походами – 4266.

Черкаська область

З 9 червня по 29 червня 2017 року на базі Комунального закладу «Черкаський обласний центр роботи з обдарованими дітьми Черкаської обласної ради» працював літній оздоровчий табір «Мальва» з цілодобовим перебуванням. Цим літом табір відзначав ювілей 10-річчя. За ці роки табір живе, розвивається, вдосконалюється і крокує в майбуття, щоб і надалі залишатися найулюбленішим місцем для відпочинку та оздоровлення.

30 призерів обласних та Всеукраїнських природоохоронних конкурсів мали змогу 21 день поринути у світ екскурсій, цікавинок, подорожей. Протягом всього відпочинку діти побували на екскурсіях до підприємств міста: ПАТ «Юрія», ТМ «Волошкове поле», ТОВ «Черкасихліб ЛТД», КЗ «Черкасиводоканал», відвідали Черкаський зоопарк, різні музеї міста та захоплюючі подорожі до м.Умань та м.Чигирин.

Для дітей організовано п'ятиразове харчування на базі харчоблоку санаторію-профілакторію „Мрія”: сніданок, обід, підвечірок, вечеря, друга вечеря. В другій половині дня – півторигодинний денний сон в зручних кімнатах для відпочинку окремо для хлопчиків та дівчаток.

Програмою роботи профільного табору „Мальва” передбачається створення сприятливого оздоровчого середовища, робота в гуртках еколого-натуралістичного напрямку за інтересами, виховання в учнів навичок здорового способу життя, розвиток дитячої творчості, виховання екологічної культури школярів та їх готовності до активних дій в сфері охорони природи.

Радісна дружня атмосфера, яка панувала в таборі, сприяла розкриттю талантів і здібностей вихованців. Адже здоровий, повний життя і радості, активний відпочинок дитини – це головна мета педагогічного колективу Центру.

Чернівецька область

Одним із важливих напрямків діяльності педагогічного колективу **КЗ «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»** є організація заходів в рамках оздоровлення вихованців Центру, а також закладів позашкільної освіти Чернівецької області.

З 24 червня по 14 липня 2017 р. на базі позашкільного оздоровчо-виховного закладу «Лунка» в с. Красноільськ Сторожинецького району Чернівецької області була проведена *II профільна еколого-натуралістична зміна*, в якій оздоровлювалось 165 дітей: юні екологи області (вихованці еколого-натуралістичних об'єднань Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Чернівецького міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Заставнівського еколого-натуралістичного центру, Сторожинецького центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді та Буковинської малої академії наук). Фінансування табірної зміни забезпечила Чернівецька облдержадміністрація, тобто для вихованців оздоровлення було абсолютно безкоштовним.

В процесі роботи зміни традиційні для таборів спортивно-масові заходи поєднувались з ігровим екологічним вихованням, пізнавально-краєзнавчими екскурсіями, практичними акціями та трудовими десантами по упорядкуванню території, околиць табору та джерел. Діти були поділені на загони зі своїми назвою, емблемою та девізом. Було організовано самоврядування в таборі, обрано командирів загонів та відповідальних за дисципліну, чистоту та чергування у кімнатах.

Вся діяльність табору проводилася у відповідності до затвердженого плану роботи, згідно режиму дня, який був насичений різноманітними заходами.

Щодня підводилися підсумки за попередній день та оголошувалися завдання на наступний, проводилася ранкова зарядка на спортмайданчику табору.

Кожний день перебування дітей був наповнений новими справами, зустрічами та розвагами. Для вихованців зміни проведено:

- масові заходи природоохоронного спрямування: «Свято Нептуна», «Свято індіанця», конкурси екологічного малюнку на асфальті «Щасливе дитинство», «Квіти нашого дитинства», зоологічні та ботанічні вікторини, бесіди на природоохоронну тематику, «Брейн-ринги», свято «Квітів», екологічний квест, гра «Показуха – екологічний світ»;
- масові розважальні заходи: КВК, конкурс «Міс та Містер Лунка», «Острів скарбів», «Зелена п'ятка», «Козацькі розваги», «Веселі старти»;
- конкурси: «Конкурс патріотичної пісні» (до Дня конституції України), конкурс «Лунка має талант», конкурс «Вожатий року» «Конкурс виробів з природного матеріалу»; святкові дні: «День бантика», «День іменинника», «День самоврядування», «День радості», «День зоолога», «День краси», «День розумника», «День танцю», «День дружби», «День корисних справ», «День туриста», «День спілкування з природою»;
- походи на поляну «Брада», поляну «Сонячна», вершину Петраушка, дводенний похід для дітей старшого віку на вершину Палтін;
- трудові десанти «Зробимо природу чистішою», створення екологічної стежини «Лунки», упорядкування джерел;

Аби зрозуміти як важливо берегти природу, навчитися милуватися нею, любити її, а також щоб у дітей не залишалася жодної хвилини для нудьги, на період роботи табірної зміни працювали «літні» екологічні гуртки: «Світ природи з елементами англійської мови», «Юні журналісти», «Берегиня», «Природа та екологія», «Етнолялька», «Спорт на відпочинку», «Екологічний театр» та інші. Кожен вихованець мав змогу відвідувати гурток, який йому до вподоби.

З метою формування у дітей системи цінностей щодо життя на землі та необхідності збереження гармонії між людиною та навколишнім середовищем дітям демонструвались відеофільми та мультфільми екологічної тематики. Опісля перегляду відбувалося обговорення стрічки, діти давали свою інтерпретацію побаченого.

Значна увага приділялася національно-патріотичному вихованню, символам та традиціям українського народу. Усі заходи були наповнені громадянсько-патріотичним змістом, які підтримували прагнення кожної особистості до духовного, інтелектуального, творчого та фізичного розвитку задля розквіту держави в цілому. З дітьми було проведено виховні бесіди:

- Про що свідчать наші державні символи;
- Край ти мій, моя Батьківщино!;
- Державні та народні символи України;
- З чого починається Батьківщина;
- Моя Вітчизна – Україна;
- Народні і державні символи України;
- Свята і традиції українського народу;
- Хто є патріотом Батьківщини.

Справжнє дійство було організовано напередодні свята Івана-Купала „Ой на Івана, ой на Купала”. Було проведено майстер-клас з плетіння віночків із польових квітів, які потім дівчата кидали через вогнище і пускали на водойми.

Педагогічний колектив профільної еколого-натуралістичної зміни доклав максимум зусиль, щоб за рахунок проведених заходів (екскурсій, свят, спортивних змагань, годин спілкування, конкурсів, вікторин, рольових ігор) максимально розвивати і підтримувати науково-пізнавальні інтереси, творчі здібності вихованців, а,

найголовніше, - гармонійно поєднувати оздоровлення дітей з екологічним вихованням, дослідницькою та практичною роботою безпосередньо у природі.

Влітку педагогами центру постійно проводились екскурсії по *екологічній стежині закладу* із використанням дидактичних ігор, вікторин, конкурсів. Екскурсії проводились для вихованців КЗ ЧОЦЕНТУМ, пришкільних таборів міста Чернівців та усіх бажаючих. Окрім цього, для гуртківців центру проводились пізнавальні і навчальні екскурсії в ботанічний сад, зоологічний музей Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, центральний парк культури і відпочинку імені Тараса Шевченка, під час яких юннати мали можливість ознайомитись із рослинним і тваринним світом, почути захоплюючі розповіді та легенди, а отримані знання використовувати у майбутньому під час навчання у школі.

Під час проведення заходів літнього оздоровлення педагогічному персоналу вдалося створити для його учасників насичене виховне середовище, яке впливало на підвищення загальної екологічної культури. Особливо велике навчально-пізнавальне значення для вихованців КЗ ЧОЦЕНТУМ мали *виїзди на природу*, зокрема в лісові масиви околиць заказника Цецино. Основною метою виїздів було вивчення і опис видів рослин, які визначають особливості формацій, що характерні для даної території. Зокрема, найбільш розповсюджених в місцевій флорі родин покритонасінних. Під час заняття на природі юннати отримали навички роботи в природі з використанням широко розповсюджених у ботаніці методів флористичного, геоботанічного і морфологічного аналізів, навчилися правильно збирати гербарій та лікарські рослини, екологічно грамотно вести себе в навколишньому природному середовищі.

Протягом червня проводились практичні *заняття в куточку живої природи*, на мікрофермі та учбовій пасіці. Не випадково ж практику вважають найоптимальнішою методикою вивчення та пізнання живої природи, її закономірностей та механізмів. Крім того, спостереження та догляд за акваріумними рибками, морськими свинками, папугами, шиншилами, фазанами, перепілками та іншими мешканцями живого кутка позитивно впливають на дітей, роблять їх добрішими, пробуджують найкращі почуття, закладають основи турботливого, відповідального і бережливого ставлення до живих істот, виховують любов до природи.

Окрім вище вказаного, проведено екскурсії в Хотинський та Вижицький національні природні парки; екскурсії в парк Жовтневий м.Чернівців, в ботанічний сад Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, в музей архітектури під відкритим небом, тощо.

Всі ці заходи були спрямовані на активний і змістовний відпочинок, формування у дітей ціннісного ставлення до Батьківщини, її природних багатств, виховання почуття поваги до рідної землі.

Діти постійно залучалися до природоохоронної та дослідницької діяльності. Вихованці та педагоги КЗ ЧОЦЕНТУМ взяли участь у *Всеукраїнських експедиційно-польових зборах* команд юних екологів, ботаніків, та зоологів, де здобули призові місця.

Команда вихованців на чолі з педагогом стала учасником *Всеукраїнських ігор Globe 2017*. Діти мали можливість представити результати роботи, обмінятися досвідом, відвідати майстер-класи провідних вчених та здобути нових друзів у програмі GLOBE.

Команди змагалися на 7-ми станціях, де демонстрували свої знання живої та неживої природи і вміння, набуті в процесі спостережень за програмами GLOBE.

За результатами Ігор вихованці ЧОЦЕНТУМ отримали I, II та три III місця; диплом команди-учасника GLOBE Ігор 2017, а керівник команди – подяку за відмінну підготовку команди до участі в Іграх.

У червні поточного року гуртківці закладу (члени юннатівського екологічного парламенту на чолі з Президентом юннатів) брали участь у *Всеукраїнському зборі лідерів дитячих екологічних парламентів*, на базі Всеукраїнського профільного табору «Юннат» у місті Києві.

Вони стали учасниками майстер-класів, конференцій, де виступали з своїми напрацюваннями щодо роботи дитячого екологічного парламенту, їм були проведені екскурсії по навчально-дослідних ділянках, теплиці, в школу народних ремесл. Юннати мали можливість відвідати цирк, музей історії України, Києво-Печерську Лавру, музей Тараса Григоровича Шевченка, побували на вечірньому Хрещатику, відвідали тераріум, «Зимовий сад», зоологічний музей Національного еколого-натуралістичного центру. Для дітей також були проведені цікаві змістовні вечори, конкурси, дискотеки.

Двічі протягом року (в травні та вересні) КЗ ЧОЦЕНТУМ підготував команди для участі у *Всеукраїнському форумі юних екологів України* та *Всеукраїнському форумі учнівських трудових об'єднань* у ДП «УДЦ „Молода гвардія”». Учасниками стали переможці всеукраїнських конкурсів та акцій, всього 15 дітей.

Оздоровлення вихованців гуртків **Чернівецького міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді** здійснювалося у пришкольньому таборі загальноосвітньої школи, на базі якої працює заклад.

Під час роботи табірної зміни спортивно-масові заходи вдало поєднувались з ігровим екологічним вихованням, пізнавально-краєзнавчими екскурсіями, практичними акціями та трудовими десантами по упорядкуванню території.

Не оминули увагою обов'язкове патріотичне виховання підростаючого покоління.

Особлива увага приділялась формуванню любові до рідного краю (причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста);

- формування духовно-моральних взаємин;
- формування любові до культурного спадку свого народу;
- виховання любові, поваги до своїх національних особливостей;
- почуття власної гідності як представників свого народу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей, до ровесників, батьків, сусідів, інших людей.

Двоє вихованок Чернівецького міського центру (переможці всеукраїнських конкурсів) оздоровлювались у 2017 році у «Молодій гвардії» в Одеській області.

Оздоровлення вихованців гуртків **Сторожинецького районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Чернівецької області**.

Вихованці Сторожинецького ЦЕНТУМ протягом 2017 року мали змогу цікаво відпочивати, брати участь у походах, екскурсіях, конкурсах, спортивних заходах.

Традиційно в ПОВЗ «Лунка» щорічно оздоровлюються обдаровані гуртківці Сторожинецького ЦЕНТУМ. Влітку 2017 року в другій профільній зміні відпочили та оздоровились 21 вихованець.

У канікулярний період керівники гуртків ЦЕНТУМ проводили тематичні майстер-класи.

Керівниками гуртків було здійснено регулярні одно- та дводенні походи на вершини передгір'я.

Під час тривалих походів з вихованцями проведено заняття з елементами тренінгу на справжній діючій пасіці. Кожен вихованець отримав індивідуальне завдання та методику його виконання з послідовним планом. Заняття проводилося з використанням необхідного пасічницького інвентаря: стільники (різні за віком), пасічницький дріт, дираколи, дошка-лекало, шпори-катки, електронавошувачі, вошина, лінійки.

Окрім цього, для гуртківців центру постійно проводились пізнавальні і навчальні екскурсії у парки, луки та лісові масиви.

Ряд вихованців мали змогу відпочити та оздоровитись за рахунок батьківських коштів.

У **Заставнівському районі Чернівецької області**, з метою забезпечення ефективного відпочинку та повноцінного оздоровлення дітей влітку, створення належних умов для освітньої, культурно-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи з дітьми під час літніх канікул, додержання законодавства у сфері оздоровлення та відпочинку дітей проведена відповідна робота.

21 дитина із числа переможців обласних екологічних конкурсів, оздоровилися в оздоровчо-виховному закладі «Лунка».

При Репужинецькому НВК Заставнівського району Чернівецької області працював наметовий табір. Табір було розташовано у лісі. На його території працював штучний басейн. З вихованцями щодня проводилися екскурсії та експедиції з метою дослідження видової різноманітності рослин екологічної системи лісу. Юннати визначали ярусність лісу, їстівні, неїстівні та отруйні гриби. Діти були попереджені про поведінку згідно з правилами техніки безпеки.

Деякі вихованці Центру оздоровилися за батьківські кошти у таборах «Вербиченька», «Дністер Плюс», «Юність». Двоє вихованок Заставнівського ЕНЦУМ (переможці всеукраїнських конкурсів) оздоровлювались у 2017 році у «Молодій гвардії» в Одеській області.

Здорове підростаюче покоління – національне багатство кожної країни. Тож, забезпечення якісного оздоровлення та відпочинку чернівецьких дітей, як важлива складова повноцінного і здорового розвитку, є одним із головних завдань мережі позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування Чернівеччини. Вважаємо, що проведення оздоровчо-дозвіллевих заходів протягом 2017 року сприяло підвищенню рівня культури спілкування дітей Чернівецької області, інтелектуальному розвитку, вихованню моральних, етичних та естетичних якостей особистості.

Всього в області було оздоровлено 839 юннатів, що становить 24,3 % від загальної кількості юннатів. У тому числі 219 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 7; дітей, позбавлених батьківського піклування – 12; дітей-інвалідів – 8; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 67; талановитих та обдарованих дітей – 125. Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 143;
- в таборах денного перебування – 175;
- в профільних таборах – 111;
- охоплено екскурсіями, походами – 2410.

Чернігівська область

В рамках літнього оздоровлення в КЗ «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» в період з 1 по 30 червня 2017 року з метою підвищення рівня патріотичного виховання були організовані екскурсії для 225 юннатів ОБЛСЮН:

- до музею бойової слави;
- до історичного музею ім. В.Тарновського;
- до Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М.М.Коцюбинського;
- історичними та природними пам'ятками Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів – стародавній»;
- до музею авіації і космонавтики Чернігівщини.

40 вихованців брали участь у роботі обласної літньої школи для обдарованих та талановитих дітей.

В період з 1 червня по 31 серпня 2017 року організовано та проведено навчальні екскурсії та навчальна практика для 220 школярів міста Чернігова та районів області. 45 вихованців були задіяні в роботі фітовітальні «Медунка».

01.06-30.06 організована та проведена робота контактного міні-зоопарку для 32 дітей з особливими освітніми потребами.

З червня по серпень 2017 року організовано і проведено екологічні квести, майстер-класи, еко-вікторини, екологічні ігри для вихованців інтернатних закладів на базі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку обласного підпорядкування:

-дитячий оздоровчий табір «Зміна» комунального позашкільного навчального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді»,

-позаміський оздоровчий табір «Барвінок»,

-позаміський табір «Лісова казка» на базі Краснохутірської загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступенів Чернігівської обласної ради,

-позаміський табір «Веселка» комунального закладу «Удайцівський навчально-реабілітаційний центр» Чернігівської обласної ради

Була оформлена національно-патріотична виставка творчих робіт юннатів ОБЛСЮН «Молодь – надія держави».

Організовано та проведено педагогічна практика для 30 студентів хіміко-біологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т.Шевченка».

26.05.2017 – 04.06.2017 – відвідування Кіно-культурного мистецького центру з національно-патріотичного виховання дітей та молоді 290 вихованцями гуртків ОБЛСЮН з метою перегляду мульт- та дитячих фільмів, представлених в рамках щорічного міжнародного фестивалю мистецтва кіно для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест».

До Міжнародного дня захисту дітей проведено командну розважально-пізнавальну гру «Веселка різнобарвна грає, дітвора у мирі зростає», в якій взяли участь 45 юннатів.

05.06.2017 р. – участь у екологічному фестивалі «Життя в стилі ЕКО» (63 вихованці).

03.06.2017 – 05.06.2017 – участь команди Чернігівської області (3 юннати) у Всеукраїнському юнацькому фестивалі «В об'єктиві натураліста-2017» (Чернівецька обл.).

06.06.2017 – 08.06.2017 – участь команди Чернігівської області у Всеукраїнському експедиційно-польовому зборі команд юних екологів «Манявські красвиди» (2 вихованці).

12-15 червня 2017 р. – участь 5 вихованців ОБЛСЮН у Всеукраїнському зборі лідерів дитячих екологічних парламентів (м.Київ, НЕНЦ).

19-22 червня 2017 р. троє вихованців ОБЛСЮН взяли участь у Всеукраїнському зльоті юних дослідників-природознавців (м.Київ, НЕНЦ). В цей період команда Чернігівської області у складі 5 дітей взяли участь у Всеукраїнських GLOBE Іграх 2017.

07.06.2017 – 15.06.2017 – участь команд Чернігівської області у Всеукраїнських експедиційно-польових зборах команд:

- юних зоологів (м.Ужгород, Закарпатська обл.)

- юних екологів (м.Тернопіль)

- юних ботаніків (м.Кропивницький, Кіровоградська обл.).

19.06.2017 – 30.06.2017 проведено акції «Подаруй квіти ветерану», «Зелений вінок пам'яті» до Дня Скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.

01.06.2017 – 30.06.2017 організовано та проведено літні екологічні екскурсії та польові практики для обдарованих дітей.

Також було організовано та проведено тематичні бесіди з вихованцями профільних гуртків ОБЛСЮН з нагоди відзначення пам'ятних дат та державних свят України:

- до Міжнародного дня захисту дітей – «Діти – квіти Землі», «Хай щастю дитини не буде кінця»;
- до Дня Скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні – «Вічна пам'ять полеглим на полі бою, честь і слава живим героям!»;
- до Дня Конституції України – «Конституцію вивчаємо, пам'ятаємо, поважаємо», «Конституція – основа нашого життя»;
- до Дня Державного Прапора України – «Прапорові барви України», «Цвітуть неначе квіти волі знамена жовто-голубі»;
- до Дня незалежності України – «Ми – діти вільної і незалежної України!»

Всього в КЗ «Чернігівська обласна станція юних натуралістів» було оздоровлено 1803 юннати. У тому числі 100 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – 7; дітей-інвалідів – 8; дітей, батьки яких є учасниками АТО – 10; талановитих та обдарованих дітей – 75.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 660;
- охоплено екскурсіями, походами – 268.

В період літніх канікул в системі закладів позашкільної освіти України еколого-натуралістичного напрямку, за неповними даними, за виключенням Луганської області, було оздоровлено юннатів у загальній кількості – 31081. У тому числі 11144 дітей пільгових категорій, з них: дітей-сиріт – 221; дітей, позбавлених батьківського піклування – 173; дітей-інвалідів – 210; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей – 3397; дітей з групи ризику – 223; талановитих та обдарованих дітей – 6920.

Оздоровлено юннатів:

- в стаціонарних дитячих оздоровчих закладах – 2439;
- в таборах денного перебування – 7788;
- в профільних таборах – 1366;
- в таборах праці і відпочинку – 196;
- охоплено екскурсіями, походами – 29172.

Підводячи підсумки організації відпочинку дітей під час літніх канікул зазначаю, що всі заклади позашкільної освіти України еколого-натуралістичного профілю (без врахування даних Луганської області) працювали з великим навантаженням та великою відповідальністю за свою справу.

Директор НЕНЦ
доктор педагогічних наук,
професор

В. В. Вербицький